

STATISTISKE EFTERRETNINGER

UDGIVET AF DET STATISTISKE DEPARTEMENT

32. AARG. NR. 1



6. JANUAR 1940

Indhold: Statistisk-økonomiske Oversigter for Aaret 1939.

Statistisk-økonomiske Oversigter for Aaret 1939.

I den første Halvdel af Aaret 1939 laa Prisniveauet her i Landet næsten uforandret; samtidig var der en svag Stigning for Indførselsvarerne og nogen Nedgang for Udførselsvarerne, saaledes som det fremgaar af nedenstaaende Oversigt over Engrospristallet. Den politiske Usikkerhed før Krigens Udbrud bragte nogen Forhøjelse af Priserne for visse Indførselsvarer, navnlig for Gruppen Brændsel og mineralske Olier, og Udførselsvarerne steg samtidig lidt paa Grund af Aarstiden.

Da Krigen brød ud den 1. September, var der omtrent Balance imellem Ind- og Udførselsvarernes Pristal, men Prisstigninger i Udlandet og de stærkt stigende Tilførselsomkostninger bragte hurtigt Indførselsvarernes Priser op, medens Udførselsvarernes Pristal blev holdt nede især af de engelske Maksimalpriser paa Landbrugsprodukterne. Ved Aarets Udgang var der derfor en Forskel i de to Pristal i en for Danmark ugunstig Retning fra 164 til 126.

Hvor meget af Stigningen i Indførselsvarernes Priser, der skyldes Prisopgang i Sælgerlandene og hvor meget de højere Tilførselsomkostninger, er van-

Engrospristallet

1935 = 100	Jan. 1939	Febr. 1939	Marts 1939	April 1939	Maj 1939	Juni 1939	Juli 1939	Aug. 1939	Sept. 1939	Okt. 1939	Nov. 1939	Dec. 1939	Aaret 1939	Aaret 1938
Vegetabilke Levnedsmidler.	105	104	104	104	106	106	106	105	120	122	125	130	111	109
Animalske	118	119	118	117	117	115	117	120	123	123	129	132	121	117
Foderstoffer	112	107	105	106	108	107	108	107	157	173	166	167	127	118
Gødningsstoffer	107	108	109	109	109	109	109	100	103	114	114	119	109	106
Brændsel og mineralske Olier	109	109	106	106	113	111	111	115	166	174	180	200	133	109
Jern, Metaller og Varer deraf.	119	119	119	119	119	118	117	117	126	131	153	154	126	121
Bygningsmaterialer(undt.Træ)	110	110	110	109	109	109	109	109	115	119	123	123	113	109
Træ og Papir	110	109	108	109	110	111	112	112	126	129	133	139	117	118
Tekstil og Konfektion	106	106	106	106	106	107	107	107	115	120	129	133	112	107
Huder, Læder og Skotøj	104	105	105	105	105	106	106	107	122	129	132	136	114	108
Kemisk-tekniske Varer	104	104	104	105	105	105	105	105	111	119	131	136	111	104
Engrospristallet	110	110	109	109	111	110	111	111	127	132	138	143	118	112
Raavarer og Halvfabrikata	111	111	109	110	113	112	112	112	148	157	165	174	128	115
deraf til { Levnedsmidler	110	108	106	108	110	110	111	107	143	154	155	160	124	116
{ Andre Varer	113	113	112	112	116	115	114	116	152	159	175	187	132	114
Færdigvarer	110	110	110	109	110	109	110	111	116	120	125	128	114	111
deraf { Levnedsmidler	112	112	111	110	111	110	111	113	118	119	121	124	114	113
{ Andre Varer	108	108	108	108	109	108	109	109	115	120	129	132	114	110
Importvarer	111	111	110	110	113	112	113	113	140	150	156	164	125	114
Eksportvarer	113	114	112	106	102	103	108	110	116	117	125	126	113	111
Hjemmemarkedsvarer	110	110	109	109	110	109	110	110	118	121	127	131	114	111

skeligt at afgøre. I mange Tilfælde foreligger de sædvanlige Prisnoteringer ikke mere eller er erstattet af Maksimal- eller andre offentlig fastsatte Priser, der kun gælder i Indlandet, og Kvalitetsændringer gør ogsaa Sammenligning vanskelig. Forskellige meget grove Beregninger, Departementet har kunnet foretage, synes dog at vise hen til, at Indførselsvarerne gennemsnitlig f. o. b. er steget ca. 25 pCt. siden Krigens Udbrud, medens Resten af Stigningen hidrører fra Forøgelsen i Hjemførselsomkostningerne. Da Udførselsvarernes Pristal, selv efter den opnaaede Forhøjelse af Landbrugspriserne, ikke er steget mere end 15 pCt., medfører den saaledes fremkomne Prisforskydning, bortset fra Fragterne, der nærmere skal behandles nedenfor, betydelige økonomiske Vanskeligheder for Landet.

Pengeforholdene.

I første Række har disse Vanskeligheder givet sig Udslag i Betalingsforholdene overfor Udlandet. Medens Danmarks Nationalbanks og de private Bankers Netto-Tilgodehavender paa udenlandske Korrespondenters Konti endnu i Foraarsmaanederne udgjorde henved 120 Mill. Kr. tilsammen, sank dette Beløb herefter paa Grund af Beredskabskøb og anden fremskyndet Indførsel til ca. 70 Mill. Kr. ved Krigens Udbrud; men som nedenstaaende Oversigt viser, gik Beløbet herefter yderligere stærkt ned og kan ved Aarets Udgang ikke anslaaes højere end til ca. 5 Mill. Kr.

	Udenlandske Tilgodehavender (netto)		
	Danmarks National- bank	Private Banker	Heraf Hoved- banker
ultimo	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
November 1938	90,7	21,9	21,9
December —	84,0	24,0	24,7
Januar 1939	92,6	20,6	20,9
Februar —	101,0	18,4	18,9
Marts —	101,8	15,4	12,3
April —	86,8	19,9	17,4
Maj —	73,3	20,1	16,8
Juni —	81,4	13,4	11,0
Juli —	87,1	14,2	12,3
August —	69,0	2,1	÷ 0,4
September —	11,5	35,1	21,6
Oktober —	÷ 22,3	52,6	38,3
November —	÷ 42,5	48,0	36,2
December —	÷ 48,9	—	44,0

Nedgangen i Nationalbankens Tilgodehavender er fremkommet paa den Maade, at Aktivbeløbet er for-

mindsket fra 88,5 Mill. Kr. ult. August til 7,4 Mill. Kr. ult. December 1939, medens Gælden er steget fra 19,5 til 56,3 Mill. Kr. Det kan antages, at største Delen af Stigningen i Gældsbeløbet skyldes Forpligtelserne over Clearing-Konti, der saaledes kun kan udlignes gennem Varesalg. Af Nationalbankens Tilgodehavender er en Del overført til de private Banker, som Oversigten viser, til Brug for de under Omlægningen af de sædvanlige Betalingsvilkaar aabnede korte Rembourser.

Forskydningen mellem Ind- og Udførselsvarernes Pris, de forøgede Tilførselsomkostninger og Overgangen fra Betaling af Indførselen paa Tid til i ikke ringe Omfang at finde Sted ved Varernes Afskibning o. l. har saaledes medført en Forringelse af Balancen overfor Udlandet paa ca. 65 Mill. Kr. i Aarets sidste fire Maaneder, tiltrods for at Indtægterne af Fragtfarten har været stigende, saaledes som det nærmere skal omtales i Afsnittet om Handel og Samfærdsel. Men det maa antages, at denne Indtægtsstigning endnu ikke i nævneværdigt Omfang har forøget Tilgangen til Landet af fri fremmed Valuta.

Overførelsen af de ikke ubetydelige Valutabeløb fra Nationalbanken til de private Banker og det øvrige Erhvervsliv saavel som de forøgede Indbetalinger paa Clearing-Konti er muliggjort bl. a. ved en Udvidelse af Nationalbankens Udlaan, hvorigennem Købekraft er stillet til Raadighed. Som nedenstaaende Oversigt viser, er Nationalbankens samlede Udlaan og Beløbet for Obligationer og Aktier tilsammen steget med ca. 270 Mill. Kr. i Aarets Løb, medens som anført Nedgangen i Bankens udenlandske Netto-Tilgodehavender androg ca. 133 Mill. Kr. Det var herefter at vente, at

	Danmarks Nationalbanks Udlaan.										
	Veksler paa Ind- landet		Andre Laan		Fi- nans- mini- steriet		Konto Ku- rant		Krise- fonden	Til- sam- men	Obliga- tioner og Aktier
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.			
³¹ / ₁₂ 1938	22,3	52,4	59,5	121,0	58,8	314,0	147,9				
³¹ / ₁ 1939	20,6	48,3	—	90,8	48,7	208,4	161,5				
²⁸ / ₂ —	19,7	48,2	—	79,4	48,7	196,0	165,9				
³¹ / ₃ —	20,2	49,2	—	92,9	49,0	211,3	169,2				
²⁹ / ₄ —	19,5	50,3	—	113,7	38,6	222,1	183,1				
³¹ / ₅ —	19,6	51,0	14,5	112,5	38,6	236,2	186,5				
³⁰ / ₆ —	19,2	47,0	76,0	123,6	38,5	304,3	180,2				
³¹ / ₇ —	20,1	47,3	46,4	105,9	27,5	247,2	185,6				
³¹ / ₈ —	24,9	47,6	53,6	118,1	27,5	271,7	188,5				
³⁰ / ₉ —	25,6	55,4	85,0	142,2	—	308,2	217,6				
³¹ / ₁₀ —	28,2	54,0	72,5	171,7	—	326,4	214,1				
³⁰ / ₁₁ —	28,0	55,4	112,2	158,6	—	354,2	213,4				
³⁰ / ₁₂ —	26,1	68,3	146,6	280,8	—	521,8	207,9				

Seddelomløbet vilde være steget med omkring 140 Mill. Kr. Den stedfundne Stigning har dog været ca. 160 Mill. Kr., formentlig bl. a. fordi Bankerne i noget Omfang har formindsket deres Kassebeholdning (deres Indestaaende paa Folio hos Nationalbanken).

	Danmarks Nationalbanks Seddelomløb		
	ultimo	1939	1938
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Januar	410,1	386,1	374,0
Februar	413,9	391,2	374,7
Marts	436,1	399,3	378,0
April	448,5	420,5	391,5
Maj	434,6	408,5	384,5
Juni	446,4	413,9	387,4
Juli	424,5	403,3	385,7
August	451,6	396,6	376,5
September	479,9	428,8	385,0
Oktober	488,0	434,9	413,1
November	518,8	414,3	391,7
December	599,8	441,1	417,1

For de private Bankers Vedkommende, jfr. nedenstaaende Oversigt, har Overgangen til hurtigere Betaling og de stigende Priser m. v. medført en Forøgelse

	Bankernes (undtagen Danmarks Nationalbanks)					
	Udlaan			Indlaan		
	Indenl. Veksler	Andre Udlaan	Udlaan i alt	Indlaan p. Bankbog og p. Tid	Andre Indlaan	Indlaan i alt
Ultimo	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
November 1938	425	1688	2113	1668	609	2277
December	432	1711	2143	1625	680	2305
Januar 1939	425	1696	2121	1669	554	2223
Februar	424	1691	2115	1684	526	2210
Marts	429	1690	2119	1695	529	2224
April	431	1711	2142	1697	552	2249
Maj	432	1699	2131	1704	608	2312
Juni	433	1742	2175	1695	698	2393
Juli	436	1763	2199	1741	597	2338
August	446	1776	2222	1744	614	2358
September	432	1817	2249	1722	684	2406
Oktober	443	1841	2284	1699	701	2400
November	447	1836	2283	1702	732	2434

af Udlaanene i Aarets Løb fra November til November paa 170 Mill. Kr. og en Forøgelse af Indlaanene paa 157 Mill. Kr. Bortses fra Konto Kurant Kontiene paa begge Sider af Balancen, bliver Stigningen for de øvrige Udlaansposter ca. 130 Mill. Kr. og for de mere rene Indlaansposter ca. 50 Mill. Kr. For de tre private Hovedbanker er Bevægelserne, ført op til Aarets Udgang, vist i følgende Oversigt.

	De tre private Hovedbanker	
	^{31/12} 1939	^{31/12} 1938
	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Kassebeholdning	174	191
Udlaan	963	930
heraf: Veksler	181	192
Andre Udlaan	782	738
Indlaan	1 259	1 148
heraf: Indlaan paa Bankbog og paa Tid	636	662
Andre Indlaan	623	486
Obligationer og Aktier	259	245
Mellemværender med Udlandet		
(Netto-Tilgodehavender)	44	25

Den svagere Stigning i Bankernes Indlaan (bortset fra Konto Kurant Kontoen) end i deres Udlaan genfindes for Sparekassernes Vedkommende deri, at Indskudskapitalen er uforandret i Aarets Løb, saaledes at et Beløb svarende til Aarets Renteindtægt er hævet, jfr. nedenstaaende Oversigt.

Baade for Banker og Sparekasser har der, som Oversigterne viser, været Nedgang i Indlaansbeløbene siden Krigens Udbrud. For Bankernes Vedkommende har der paa Folio, paa Indlaan paa Bankbog og paa Tid fra ult. August til ult. November været en Nedgang paa 39 Mill. Kr. (for de tre Hovedbanker til ult.

	Sparekassernes Indlaan			
	Indskud	Udtræk	Tilskrevne Renter	Indskudskapitalen ultimo
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
November 1938	110,2	96,7	5,7	2 241,9
December	130,9	164,3	3,5	2 212,0
Januar 1939	124,8	114,2	9,0	2 231,6
Februar	95,8	89,4	8,3	2 246,3
Marts	111,1	108,7	5,5	2 254,2 ¹⁾
April	106,5	111,2	4,7	2 250,9 ¹⁾
Maj	107,1	107,8	7,4	2 257,6
Juni	140,7	153,1	4,8	2 250,0
Juli	129,2	114,0	8,2	2 273,4
August	100,0	101,9	9,5	2 281,0
September	99,7	118,4	2,2	2 264,5
Oktober	101,2	122,6	6,5	2 249,6
November	117,0	127,1	5,9	2 245,4

¹⁾ Indtil ^{31/3} 1939 incl., derefter excl. Bikubens Forsørgelseskassers Reservefond, der den ^{31/3} 1939 androg 3,3 Mill. Kr.

December paa ca. 77 Mill. Kr.), og for Sparekasserne paa 36 Mill. Kr. Det er, som omstaaende Oversigt viser, navnlig i Hovedstaden, at Nedgangen i Sparekassernes Indskudskapital har fundet Sted, og der har i Hovedstadens Sparekasser i December Maaned yderligere været en Nedgang paa godt 30 Mill. Kr.

Naar der jævnledes med den før nævnte Stigning i Seddelomløbet, der fra ult. August til ult. December udgør ca. 148 Mill. Kr., saaledes paa Bankers og Spare-

Sparekassernes Indskudskapital

	Hovedstaden Mill. Kr.	Provinsbyerne Mill. Kr.	Landkom. Mill. Kr.
ult. November 1938.....	695,4	1 233,7	312,8
— August 1939.....	713,6	1 252,1	315,3
— November —	682,0	1 244,4	319,0

kassers Indlaanskonti har været en Nedgang paa til- sammen maaske ca. 150 Mill. Kr., maa dette formentlig skyldes, at Sedlerne under de sidste Maaneders urolige Forhold ikke paa sædvanlig Maade har passeret Om- sætningen, men i et vist Omfang er blevet hengemt, maaske ogsaa af Frygt for en nøjere Kontrol med Formueangivelserne, jfr. nedenfor det betydelige Salg af Obligationer i December Maaned. Nogen Stigning i de udeløbende Sedlers Mængde maa naturligvis have været paakrævet paa Grund af Stigningen i Detail- priserne og paa Grund af den forøgede Detailomsætning, der har fundet Sted i disse Maaneder.

Det er foran anført, at Nationalbanken i Aarets Løb har forøget sin Beholdning af Aktier og Obliga- tioner, heri indbefattet de fra Krisefonden overtagne Værdipapirer, med ca. 60 Mill. Kr., jfr. nedenstaaende Oversigt, der ogsaa omfatter de tilsvarende Oplys- ninger for de private Banker. For disses Vedkommende

Bankernes Obligations- og Aktiebeholdning

	Danmarks National- bank	3 private Hovedbanker	Øvrige Banker	Samtlige Banker
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
ultimo				
November 1938..	147,9	229,4	191,2	568,5
December — ..	147,9	245,0	192,5	585,4
Januar 1939..	161,5	253,5	193,9	608,9
Februar — ..	165,9	252,7	196,4	615,0
Marts — ..	169,2	255,4	197,6	622,2
April — ..	183,1	259,1	199,6	641,8
Maj — ..	186,5	280,3	201,9	668,7
Juni — ..	180,2	286,2	205,5	671,9
Juli — ..	185,6	281,6	204,5	671,7
August — ..	188,5	287,2	204,1	679,8
September — ..	217,6	288,4	204,4	710,4
Oktober — ..	214,1	280,7	203,4	698,2
November — ..	213,4	271,1	202,3	686,8
December — ..	207,9	259,1	—	—

har Stigningen udgjort ca. 15 Mill. Kr. for Hoved- bankerne og ca. 10 Mill. Kr. for de øvrige Banker, ialt ca. 85 Mill. Kr.

Med Hensyn til Kursbevægelsen for Obligationer og Aktier henvises til følgende Oversigt.

Som det vil ses, var der siden Krigens Udbrud en ret stor Nedgang i Obligationernes Kursniveau, dels som Følge af, at Nationalbanken den 20. Septem-

Forholdstal for Obligations- og Aktiekurser

	Obliga- tion- er	Aktier				I alt
		Banker	Rederier	Industri- sel- skaber	Andre Sel- skaber	
(1935 = 100)						
December 1938	101,5	103,1	123,1	108,7	92,4	103,7
Januar 1939	100,8	104,1	124,6	108,2	91,1	103,5
Februar —	101,1	103,7	123,5	108,0	91,7	103,4
Marts —	101,4	104,8	125,4	108,6	89,9	103,4
April —	100,4	103,4	125,1	106,6	86,0	101,0
Maj —	101,1	103,5	128,1	110,3	90,2	104,2
Juni —	101,1	105,4	122,7	111,1	91,3	104,4
Juli —	101,0	106,0	120,8	110,7	91,5	104,3
August —	99,9	104,7	121,3	110,6	91,8	104,1
September —	94,8	100,7	147,6	114,8	89,5	107,4
Oktober —	93,1	98,7	146,1	110,6	82,9	103,1
November —	92,7	99,4	143,4	108,1	83,7	102,4
December —	92,2	97,4	136,6	104,2	77,2	97,5

ber forhøjede sin Diskonto fra $3\frac{1}{2}$ til $4\frac{1}{2}$ pCt. og derefter den 10. Oktober til $5\frac{1}{2}$ pCt., dels som Følge af den af Krigen fremkaldte almindelige Usikkerhed m. v. I Forbindelse hermed staar formentlig Nedgan- gen i Bankaktiernes Kurser. For Industriaktierne har der efter en kort Opgang efter 1. September paany været Nedgang, og disse Papirer slutter herefter Aaret paa omtrent samme Niveau, som de var paa ved Aarets Begyndelse. Alene Rederiaktier viser en Stigning, der dog er af beskedent Omfang.

For de enkelte Arter af Obligationer vises Kurs- bevægelsen i nedenstaaende Tal, der gælder ultimo- Kurserne.

Forholdstal for Obligationskurserne

	Stats- og Kommune- obligationer	Kredit- forenings- obligationer	Hypotek- forenings- obligationer	Tilsammen
ultimo				
December 1938...	100,0	100,0	100,0	100,0
Januar 1939...	99,6	99,1	99,6	99,2
Februar — ...	99,9	99,9	100,0	99,9
Marts — ...	99,5	99,5	99,7	99,5
April — ...	99,2	98,9	98,9	99,0
Maj — ...	99,6	99,7	99,5	99,7
Juni — ...	99,4	99,6	99,9	99,6
Juli — ...	99,2	99,7	100,1	99,6
August — ...	98,0	97,3	97,7	97,5
September — ...	94,3	91,2	91,6	91,8
Oktober — ...	93,8	92,1	91,9	92,4
November — ...	92,9	89,8	89,7	90,4
December — ...	93,5	90,2	89,8	90,8

Det ses, at Kredit- og Hypotekforeningsobligati- oner er gaaet tilbage i samme Forhold og lidt stærkere end Stats- og Kommuneobligationer.

Den Nedgang i Industri- og Rederiaktier, der af-løste Stigningen ved Krigens Udbrud, kan være frem-kaldt af, at Forventningerne om lignende usædvanlige Forhold som under Verdenskrigen hurtigt svandt bort, men skyldes tillige Forhøjelsen af Stempelafgiften paa Overdragelse af offentlige Værdipapirer (Lov ^{21/9} 1939). Ved særlige Foranstaltninger (jfr. nærmere herom Sta-tistiske Efterretninger 1939, Nr. 37) vedrørende No-teringen er der iøvrigt blevet lagt en Dæmper paa Kursudsvingene.

Omsætningen af baade Obligationer og Aktier har da ogsaa siden Krigens Udbrud, bortset fra De-cember Maaned, været væsentlig mindre end sædvan-elig, hvilket for Obligationernes Vedkommende ogsaa var Tilfældet i Maanederne umiddelbart før 1. Septem-ber, jfr. følgende Tal.

Omsætning af Obligationer og Aktier

	Obligationer		Aktier	
	1939 Mill. Kr.	1938 Mill. Kr.	1939 Mill. Kr.	1938 Mill. Kr.
Januar	34,1	26,4	8,2	9,9
Februar	24,3	24,3	6,5	9,1
Marts	34,2	23,0	11,5	8,4
April	21,7	13,2	9,0	6,9
Maj	22,4	22,1	10,5	8,5
Juni	23,3	31,1	6,1	7,6
Juli	18,5	28,8	5,1	6,5
August	24,0	28,6	7,8	6,5
September	8,9	52,4	6,8	7,9
Oktober	24,6	39,0	6,1	8,6
November	29,8	36,0	6,1	7,8
December	47,1	33,1	5,6	7,5
Aaret gnsstl.	26,1	29,8	7,4	7,9

Denne Nedgang i de omsatte Beløb kan dog for Obligationernes Vedkommende ogsaa skyldes, at Til-gangen af nye Kredit- og Hypotekforeningsobligationer i de sidste Maaneder paa Grund af det lave Kursniveau ikke har været mere end halv saa stor som sædvanlig.

Paa Grundlag af Oversigtens Tal kan Tilgangen for hele Aaret sættes til ca. 165 Mill. Kr., regnet efter Laanenes Hovedstol, mod ca. 170 Mill. Kr. for 1938. Da Afgangen i Kasseobligationerne er større end Af-gangen i Hovedstolsbeløbene, kan den effektive Netto-Tilgang af Kasseobligationer til Markedet paa Grund-lag af de anførte Tal næppe sættes højere end til ca. 125 Mill. Kr. Endvidere er der af Gældssaneringsobli-gationer i Aaret 1939 afsat for 17,2 Mill. Kr.

Der har i Aarets Løb været foretaget følgende større Laanetransaktioner. Staten optog i Begyndelsen

Kredit- og Hypotekforeningernes Udlaan¹⁾

Ordinære Laan	Afgang				Tilgang				Netto- Til- gang Mill. Kr.
	Kreditforen. Antal Laan	Mill. Kr.	Hypotek- foren. Antal Laan	Mill. Kr.	Kreditforen. Antal Laan	Mill. Kr.	Hypotek- foren. Antal Laan	Mill. Kr.	
1938									
Novbr. .	444	5,9	98	0,7	1170	19,1	309	2,3	14,8
Decbr. .	844	9,2	298	2,3	1983	29,9	516	4,4	22,8
1939									
Januar .	464	3,4	96	0,6	1651	21,7	459	3,1	20,8
Febr. .	372	3,4	92	0,7	1284	16,0	307	2,0	13,9
Marts .	346	5,4	151	1,6	1328	17,5	562	3,9	14,4
April .	495	4,5	83	0,6	1154	14,5	194	1,3	10,7
Maj .	401	4,0	85	0,6	1237	16,5	238	1,5	13,4
Juni .	749	8,5	263	2,4	1455	24,5	526	4,3	17,9
Juli .	502	5,2	108	0,8	1395	22,7	331	3,1	19,8
August .	498	4,8	87	0,7	1428	19,3	332	2,1	15,9
Septbr. .	198	1,7	73	0,8	917	9,2	266	1,7	8,4
Okt. .	440	3,9	111	0,6	959	10,8	267	1,6	7,9
Novbr. .	409	4,5	98	0,8	1015	10,4	251	1,5	6,6

¹⁾ I Aaret December 1938—November 1939 konverteredes desuden 28 Laan til et samlet Beløb af 0,5 Mill. Kr.

af Maj et indenlandsk Laan paa 25 Mill. Kr. til Sup-plering af de i 1938 foretagne Beredskabskøb og end-videre i Juni Maaned et indenlandsk Laan paa 30 Mill. Kr. til Forøgelse af den kommunale Laanefonds Mid-ler; endelig optoges i November et Laan paa 65½ Mill. Kr. Statsgældsbeviser til Afløsning af en ældre Serie Statsgældsbeviser, der forfaldt 15. November. Desuden optog Københavns Kommune i Slutningen af Maj Maa-ned et indenlandsk Laan paa 25 Mill. Kr.

Vedrørende Bevægelserne i Aktieselskabernes Ka-pital m. v. i Aaret 1939 skal det anføres, at der fandt Aktieemissioner Sted til et Beløb af 5,6 Mill. Kr. End-videre meddeles paa Grundlag af Oplysninger, mod-taget fra Aktieselskabsregisteret, nedenstaaende fore-løbige Opgørelse.

	Aktieselskaber	
	1939 Mill. Kr.	1938 Mill. Kr.
Nystiftelser	64,9	35,8
Kapitaludvidelser	31,2	40,7
Tilsammen...	96,1	76,5
Kapitalnedskrivninger	5,0	10,0
Konkurs, Likvidation ¹⁾	14,4	14,1
Tilsammen...	19,4	24,1

¹⁾ Taget under Konkurs eller Likvidationsbehandling i Løbet af Aaret.

Nystiftelserne og Udvidelserne, der dog i alt væsentligt kun er af formel Art, andrager herefter i 1939 ca. 96 Mill. Kr. eller ca. 20 Mill. mere end Aaret før, medens Afgangen har været ca. 5 Mill. Kr. mindre end i 1938.

Den danske Krones Værdi overfor £ laa i det forløbne Aar uforandret paa Kr. 22,40 indtil Krigens Udbrud. Fra 25. August var alle Kursnoteringer nominelle, og da den effektive Notering genoptoges den 8. September, fastsattes en \$-Kurs paa 5,18 Kr., hvilket svarede til en £-Kurs paa 21,03 Kr. Herefter har den danske Krone været fastholdt paa nævnte \$-Kurs, medens £-Kursen har svinget i Overensstemmelse med Forskydningerne i £-\$-Kursen. De gennemsnitlige Kurser fremgaar af nedenstaaende Oversigt, der ogsaa viser Kronens Guldværdi, der er gaaet ned fra 46,3 til 42,5 Øre i Aarets Løb.

Maanedsgennemsnit af Københavns Vekselkurser og af Kronens Guldværdi

	Kr. pr. £		Kr. pr. \$		Kroner pr. 100 Reichsmark		Kronens Guldværdi	
	1939	1939	1938	1939	1938	1939	1938	
						pCt.	pCt.	
Januar	22,40	4,81	4,49	192,60	180,66	46,2	49,3	
Februar	22,40	4,79	4,47	192,01	180,69	46,4	49,3	
Marts	22,40	4,79	4,51	191,94	180,99	46,4	49,2	
April	22,40	4,80	4,51	192,09	181,08	46,4	49,3	
Maj	22,40	4,79	4,52	192,16	181,30	46,4	49,2	
Juni	22,40	4,79	4,53	192,09	182,13	46,4	49,0	
Juli	22,40	4,79	4,55	192,17	182,77	46,4	48,8	
August	22,40	4,80	4,60	192,21	184,20	45,8	48,3	
September	20,53	5,18	4,68	207,69	186,54	42,5	47,7	
Oktober	20,78	5,18	4,71	208,00	188,39	42,5	47,2	
November	20,34	5,18	4,77	208,00	190,61	42,5	46,7	
December	20,34	5,18	4,81	208,00	192,54	42,5	46,3	
Aaretsntl.	21,77	4,92	4,60	197,41	184,32	45,1	48,4	

Vedrørende Betalingsbalancen overfor Udlandet skal paa nærværende Tidspunkt kun følgende bemærkes. Merindførselen kan for Aaret 1939 antages at blive ca. 70 Mill. Kr. større end Aaret før. Heroverfor staar en Stigning i det af den danske Handelsflaade i udenrigs Fart indtjente Bruttofragtbeløb paa omtrent 120 Mill. Kr., jfr. nærmere Afsnittet om Handel og Samfærdsel; desuden synes Bankernes udenlandske Valutabalance (bortset fra Mellemværenderne over Clearing-Konti) i Aarets Løb at være forringet med ca. 80 Mill. Kr., saaledes at der paa disse to Poster skulde have været ca. 200 Mill. Kr. til Raadighed. Heraf skulde ca. 70 Mill. Kr. medgaa til Dækning af Forøgelsen af Handelsbalance-Underskudet, medens maaske ca. 100 Mill. Kr. er medgaaet til Forudbetaling af Indførselsvarer og andre Udgifter, forarsaget af Ændringer i de sædvanlige Kreditbetingelser, eller til Betaling af udeblevne eller sunkne Ladninger m. v. Til Rest bliver saaledes ca. 30 Mill. Kr., der

formentlig dels omfatter Skibsfartens forøgede Omkostninger i Udlandet, dels saadanne af Skibsfarten indtjente Beløb i fremmed Valuta, der endnu ikke har kunnet hjemføres.

Landbruget.

Kærneudbyttet af Kornhøsten, omregnet til Afgrødeenheder, andrager i 1939 ca. 33,8 Mill. efter den foreløbige Høstopgørelse og ligger ca. 4 Mill. Afgrødeenheder under Udbyttet i 1938, der havde den hidtil største Kornhøst, men sammenholdt med Gennemsnittet for 1934—38, der var 32,7 Mill. Afgrødeenheder, ligger Kornhøsten i 1939 dog 1 Mill. Afgrødeenheder højere.

Foreløbig Opgørelse af Høstudbyttet 1939

Landkommunerne	Mill. hkg		Mill. Afgrødeenheder ¹⁾	
	1939	1938	1939	1938
Korn:				
Hvede	4,1	4,6	4,1	4,6
Rug	2,5	2,8	2,5	2,8
Byg	12,4	13,6	12,4	13,6
Havre	10,2	11,4	8,5	9,5
Blandsæd	7,0	8,0	6,3	7,2
Tilsammen	36,2	40,4	33,8	37,7
Kartofler	11,3	14,3	2,6	3,3
Foderroer:				
Gulerødder	1,4	1,3	0,2	0,1
Runkelroer	89,6	90,5	10,3	9,6
Fodersukkerroer	23,3	15,2	3,2	2,1
Kaalroer	116,0	114,8	11,6	11,6
Turnips	5,4	6,4	0,4	0,6
Sukkerroer til Foderbrug	8,4	8,5	1,6	1,6
Tilsammen	244,1	236,7	27,3	25,6
Sukkerroer til Fabrik	15,9	13,6	3,8	3,0
Hø:				
Agerhø	12,1	12,1	4,8	4,8
Enghø	4,0	4,4	1,6	1,8
Tilsammen	16,1	16,5	6,4	6,6
I alt	—	—	73,9	76,2

¹⁾ En Afgrødeenhed = Foderværdien af 100 kg Byg.

For Foderroer er Mængdeudbyttet af Høsten i 1939 3 pCt. større end i 1938. Da Tørstofindholdet i Runkelroerne er betydeligt højere i 1939 end Aaret før, er Udbyttet, maalt i Afgrødeenheder, steget med ca. 7 pCt.

Medens Udbyttet af Kartofler er væsentligt lavere end i 1938, er Udbyttet af Sukkerroer til Fabrik be-

tydelig større. Høhøsten har omtrent været af samme Størrelse i de to Aar.

Til Belysning af Prisforholdene skal som sædvanlig anføres nedenstaaende Oversigt over Prisnoteringer for dansk Korn.

	Hvede		Rug		Byg		Havre	
	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg
Januar	14,28	18,48	14,80	19,28	12,06	18,53	11,84	16,25
Februar	14,04	17,92	14,25	18,16	11,81	17,40	11,88	15,58
Marts	13,91	16,75	14,24	16,65	11,35	16,10	11,46	15,00
April	14,28	16,42	14,62	15,56	11,50	15,38	12,36	14,62
Maj	14,78	17,14	15,09	15,75	12,06	15,94	12,93	15,32
Juni	14,94	16,96	15,57	—	11,55	15,75	12,65	14,96
Juli	15,42	16,59	15,78	—	11,77	14,83	12,74	13,75
August	15,00	14,23	14,62	13,88	11,87	12,64	12,33	12,75
Septbr.	17,69	13,91	18,68	14,30	15,66	12,16	16,00	11,38
Oktober	17,95	13,58	20,34	14,06	16,95	11,91	17,52	10,89
Novbr.	18,24	13,59	20,49	14,52	17,59	11,58	18,25	10,80
Decbr.	19,12	14,02	21,25	14,70	18,30	12,04	19,16	11,54
Gnst.	15,83	15,80	16,74	15,68	13,54	14,48	14,09	13,55

I Maanederne Januar—August laa Kornpriserne betydeligt lavere end indenfor det samme Tidsrum forrige Aar, men i Tiden efter September er alle Kornpriserne steget meget stærkt, saaledes at Priserne for de enkelte Kornsorter i denne Periode ligger 30 til over 60 pCt. over Priserne i samme Tidsrum 1938.

Ved Bekendtgørelse af 16. September 1939 er der fastsat følgende Maksimalpriser paa indenlandsk Korn ved Salg fra Producent samt Majs.

	Kr. pr. 100 kg		Kr. pr. 100 kg
Rug	19,00	Havre	17,00
Hvede	18,00	Blandsæd	17,00
Byg	17,00	Majs	16,00

Nævnte Priser gælder for gode sunde Varer og bortset fra Blandsæd og Majs for bestemte Kvalitetsvægte (hollandsk Vægt), og der ydes henholdsvis et Tillæg eller Fradrag, saafremt den hollandske Vægt er over eller under nærmere fastsatte Grænser.

Maksimalprisen forhøjes med 10 Øre pr. Maaned i 10 Maaneder, første Gang den 1. November 1939. Bekendtgørelsen fastsætter desuden nærmere Regler for de Beløb, hvormed Priserne som Følge af Omkostninger og Avance kan forhøjes ved videre Salg.

For Majs gælder Maksimalprisen kun Beholdninger, der befandt sig inden for Landets Grænser ved Bekendtgørelsens Ikrafttræden.

Indtil September Maaned laa Kartoffelpriserne lavere end i 1938, men steg derefter stærkt, saaledes at Priserne ved Aarets Slutning er betydeligt højere end paa tilsvarende Tidspunkt forrige Aar.

	Kartoffelpriser		1939		1938	
	Kr. pr. 100 kg	Kr. pr. 100 kg	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg
Januar	4,88	5,50	7,00	4,50	7,00	4,50
Februar	5,00	5,50	7,00	4,50	7,00	4,50
Marts	4,75	5,15	7,00	4,50	7,00	4,50
April	4,38	4,62	7,00	4,50	7,00	4,50
Maj	4,12	4,50	5,54	4,82	5,54	4,82
Gsnt. af Aaret						

For Oliekager var Priserne i 1939 indtil September Maaned noget lavere end forrige Aar, men Priserne var ikke faldet saa meget som for Korn i den tilsvarende Periode.

	Bomuldsfrøkager		Solsikkekager		La Plata Majs	
	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg
Januar	15,75	16,69	16,81	18,00	16,31	17,69
Februar	14,94	15,81	15,56	17,06	15,25	17,44
Marts	14,55	15,15	15,20	15,95	14,80	17,00
April	15,06	14,88	15,62	15,56	14,81	—
Maj	15,19	15,62	16,00	16,75	15,25	—
Juni	15,00	15,40	15,60	16,50	14,85	17,50
Juli	15,44	15,94	15,75	16,94	14,12	16,50
August	15,25	15,40	15,75	16,45	14,25	15,95
September	— ¹⁾	15,19	— ¹⁾	16,31	— ¹⁾	15,50
Oktober	— ¹⁾	15,17	— ¹⁾	16,50	— ¹⁾	15,50
November	25,50	15,05	24,75	16,55	20,50	15,90
December	25,50	15,69	25,00	16,81	20,92	16,25
Gennemsnit	c. 18,50	15,49	c. 18,10	16,60	c. 17,10	16,40

¹⁾ Noteringen suspenderet.

Krigen har medført, at Priserne er steget meget stærkt, saaledes at de i November—December, sammenlignet med de tilsvarende Maaneder i 1938, ligger ca. 65 pCt. højere for Bomuldsfrøkager og ca. 50 pCt. for Solsikkekager. For Majsprisens Vedkommende har Udviklingen været en lignende som for de øvrige Kornpriser.

For Smør var Prisen i Aarets første Del og for Aaret som Helhed lidt højere i 1939 end i 1938. Flæskeprisen laa indtil November Maaned 1939 lidt lavere end i 1938, først i November og December Maaneder er der sket en Prisstigning. Ægprisen laa for Aaret som Helhed noget lavere end Aaret før; i November Maaned er der dog sket en ret stærk Stigning i Prisen.

	Smør		Flæsk ¹⁾		Æg		Unge Køer				
	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg	1939 Kr. pr. kg	1938 Kr. pr. kg	1939 Kr. pr. kg	1938 Kr. pr. kg	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg	1939 Kr. pr. 100 kg	1938 Kr. pr. 100 kg	
Januar	254	235	1,70	1,72	1,12	1,24	49,25	48,75	August	57,50	50,60
Februar ...	265	224	1,76	1,76	0,88	1,14	50,75	48,00	September...	62,00	49,50
Marts	248	211	1,80	1,80	0,76	0,72	52,10	48,00	Oktober	58,25	47,00
April	226	218	1,70	1,90	0,85	0,78	52,25	48,00	November....	56,10	47,20
Maj	217	229	1,60	1,78	0,94	1,00	53,62	47,00	December....	54,00	48,00
Juni	216	218	1,64	1,74	0,72	1,04	54,00	47,60	Gennemsnit...	54,62	48,35
Juli	227	219	1,74	1,83	0,93	1,21	54,00	50,50			
August.....	219	230	1,77	1,76	1,20	1,25					
September..	240	243	1,68	1,74	1,26	1,44					
Oktober....	240	230	1,68	1,71	1,32	1,54					
November...	245	247	1,80	1,58	1,90	1,46					
December...	268	260	1,92	1,70	1,42	1,24					
Gennemsnit	239	231	1,74	1,75	1,12	1,17					

¹⁾ r. Klassen Svin med Kort.

I de her anførte Noteringer er de ved Lov af 10. November 1939 om Foranstaltninger til Udligning af Misforholdet mellem Landbrugets Eksportpriser og Produktionsomkostninger fastsatte Tilskud indbefattet. Dette Tilskud har medført en gennemsnitlig Forhøjelse af Noteringerne fra Lovens Ikrafttræden til Aarets Udgang for Smør paa 16 Øre, for Flæsk 10 Øre og for Æg 9 Øre.

Et yderligere Indtryk af Prisforskydningernes Betydning faar man ved at sætte Priserne paa de forædlede Produkter Smør, Flæsk og Æg i Forhold til Priserne paa Foderstoffer; af nedenstaaende Oversigt fremgaar Smørprisen i Forhold til Prisen paa Bomuldsfrøkager og henholdsvis Flæske- og Ægprisen i Forhold til Prisen paa Majs.

	Smørprisen, i Forhold til Prisen paa Bomuldsfrøkager	Flæskeprisen, i Forhold til Prisen paa la Plata Majs	Ægprisen, i Forhold til Prisen paa la Plata Majs
1935	13,17	13,35	8,83
1936	13,20	12,25	7,78
1937	12,74	11,48	7,45
1938	14,87	10,55	7,13
1939	1. Kvartal....	16,95	11,35
	2. —	14,55	11,00
	3. —	12,44	10,42
	4. —	9,71	8,38
(Hele Aaret	12,83	10,12	6,55

Det ses, at Forholdstallene saavel for Smør som for Flæsk laa højere i første Halvaar 1939 end i Aaret 1938. I de følgende to Kvartaler og særlig i Oktober Kvartal gik Forholdstallene stærkt ned paa Grund af Prisstigningerne paa Oliekager og Majs. For Æggenes Vedkommende, hvor der paa Grund af den stærke Sæsonbevægelse i Ægpriserne kun anføres Tal for hele Aaret, laa Forholdstallet i 1939 lavere end i 1938.

Kødpriisen har gennem hele Aaret ligget højere end i 1938 og for Aaret gennemsnitlig været stigende.

Af nedenstaaende Tabel ses det, at Antallet af de i Henhold til Lovgivningen om Foranstaltninger til Fremme af Afsætningen af Kvæg og Oksekød samt om Fremskaffelse af Midler til Bekæmpelse af Kvægtuberkulose m. m. stedfundne Nedslagninger i 1939 har været mindre end i 1938.

	I alt indleveret Stkr.	Til Konsum Stkr.	Til indu- striel Op- arbejdning Stkr.	De- strueret (Kasseret) Stkr.
1937	35 143	8 561	10 618	15 964
1938	65 305	22 707	15 036	27 562
1939 (indtil 24. Decbr.)	61 428	17 344	15 204	28 880

Fra 1938 til 1939 har der fundet en Stigning Sted i den samlede Hornkvægbestand, medens Købestanden paa det nærmeste er uændret. Svinebestanden er steget fra 2,7 Mill. Stkr. den 31. December 1938 til 3,2 Mill. Stkr. den 18. November 1939.

For nogle af de vigtigste Landbrugsprodukter har man paa Grundlag af Udførselsstatistikens Værdiangivelser beregnet Gennemsnitspriser, jvf. nedenstaaende Oversigt.

	1939	1938
Hornkvæg, Kr. pr. Stk.	383	366
Okse- og Kalvekød, fersk, Kr. pr. 100 kg	86	79
Bacon, Kr. pr. 100 kg	209	208
Æg, friske, Kr. pr. 100 Snese	170	179
Smør i Dritler, Kr. pr. 100 kg	247	239
Byg, Kr. pr. 100 kg	12	15

For de fleste Varer har der fundet nogen Prisstigning Sted. Dette gælder dog ikke for Æg, der er blevet noget billigere, og for Byg, der viser en Prisenedgang paa 20 pCt. Prisstigningen for de fleste øvrige Varer i Forbindelse med de større Udførselsmængder for næsten alle Varer bortset fra Smør, Fedt og Korn har bevirket, at den samlede Værdi af Landbrugsudførselen er steget med ca. 55 Mill. Kr. fra 1089 Mill. Kr. i 1938 til 1144 Mill. Kr. i 1939.

Udførsel af Landbrugsprodukter

	1939		1938	
	Mængde 1000 Stk.	Værdi Mill. Kr.	Mængde 1000 Stk.	Værdi Mill. Kr.
Heste	15,3	13,8	14,3	11,7
Hornkvæg	163,2	62,5	134,1	49,1
Svin	137,1	24,8	113,9	20,5
	Mill. kg		Mill. kg	
Okse- og Kalvekød, fersk	20,0	17,2	15,2	12,1
Flæsk, fersk	5,3	8,1	3,9	5,9
Hoveder og Tæer	3,4	1,4	2,8	1,0
Lever, Hjerter, Nyrer	7,8	9,8	6,4	8,3
Slagtet Fjerkræ	3,1	5,8	3,0	5,2
Bacon	183,0	383,3	174,0	362,3
Andet Flæsk, ikke fersk	0,5	0,9	0,7	1,0
Tarme	10,0	9,9	8,9	10,1
Maver	1,6	0,3	1,8	0,4
Smør	149,3	370,5	158,1	378,6
Ost	9,6	15,2	9,1	13,9
	Mill. Snese		Mill. Snese	
Æg, friske og præser- verede	85,6	146,0	77,9	139,1
	Mill. kg		Mill. kg	
Svinefedt til Spisebrug	8,7	9,1	10,5	11,2
Teknisk Fedt o. l.	6,1	3,2	6,8	3,7
Huder og Skind	13,5	18,0	12,6	14,1
Faareuld	0,2	0,6	0,1	0,3
Byg	87,3	10,9	106,6	16,0
Andet Korn	6,2	1,1	14,0	2,4
Kartofler	34,6	3,4	20,0	1,9
Græsfrø	11,9	13,1	11,4	8,9
Roefrø	3,6	2,7	1,8	1,1
Hvidkaalsfrø	0,1	0,6	0,1	0,5
Andet Frø til Udsæd	1,1	3,1	1,0	2,7
Andre Landbrugspro- dukter	—	9,0	—	7,2
I alt ...	—	1 144,3	—	1 089,2

Af den foranstaaende Oversigt over Mængde og Værdi af de vigtigste Udførselsvarer fremgaar det, at den største Del af Fremgangen skyldes Bacon (21 Mill. Kr.) og Levende Dyr (20 Mill. Kr.). Ogsaa Okse- og Kalvekød, Æg, Huder og Skind samt Frø viser betydelig Stigning, men Smør en mindre Nedgang.

Medens Værdien af Landbrugseksporten saaledes er steget ret betydeligt, er Indførselen af Raavarer til Landbruget formindsket fra 240 Mill. Kr. i 1938 til ca. 190 Mill. Kr. i 1939 eller med 50 Mill. Kr. For Bevægelserne i de vigtigste herhenhørende Varer gøres nærmere Rede i den følgende Oversigt. Det fremgaar heraf, at der har været Nedgang for saavel Korn som Foderstoffer og Gødning, dog stærkest for

Specialindførsel	1939				1938			
	Hele Aaret		Heraf Sept.—Decbr.		Hele Aaret		Heraf Sept.—Decbr.	
	Mill. kg	Mill. Kr.	Mill. kg	Mill. Kr.	Mill. kg	Mill. Kr.	Mill. kg	Mill. Kr.
Majs	142,0	17,9	36,3	4,9	295,0	41,8	23,2	3,1
Byg	1,1	0,1	—	—	26,1	3,8	—	—
Andet Foderkorn	2,6	0,3	1,3	0,1	49,4	6,8	3,5	0,4
Bomuldsfrøkager	319,7	45,2	84,7	13,7	349,0	49,5	118,2	16,4
Solsikkekager	122,5	17,8	27,0	4,2	112,9	17,2	34,4	5,1
Andre Kager m. v.	277,2	40,0	53,9	8,9	305,0	45,8	95,0	14,0
Andre Foderstoffer	23,6	3,4	6,7	0,9	43,4	6,3	7,8	1,2
Frø til Udsæd	2,3	3,8	0,7	1,6	1,7	2,6	0,9	1,4
Fosforsyregødning	253,3	11,4	58,4	3,2	233,4	10,7	89,6	4,0
Kvælstofgødning	232,6	33,8	148,8	21,4	301,7	42,4	219,7	30,5
Kaligødning	118,6	13,9	58,5	7,4	106,1	11,4	88,5	9,3

Korn, hvoraf Indførselen er faldet fra 52 Mill. Kr. i 1938 til 18 Mill. Kr. i 1939, medens Foderstofimporten kun gik 12 Mill. Kr. og Gødningsstoffer 5 Mill. Kr. tilbage. For Kornets Vedkommende skyldes Nedgangen, at Majsprisen var faldet ca. 20 pCt., men navnlig at de indførte Mængder paa Grund af den store Høst i 1938 har kunnet reduceres med næsten to Trediedele, idet der i 1939 kun er indført 146 Mill. kg Foderkorn mod 370 Mill. kg i 1938 og 700 Mill. kg i 1937.

Tilbagegangen i Indførselen af Foderkorn i Forhold til 1938 kan udelukkende henføres til Maanederne Januar—August, medens der i Resten af Aaret er indført noget mere i 1939 end Aaret før. Stigningen er dog langt fra saa stor, som man kunde have ventet efter den betydelige Formindskelse af Høst-udbyttet i 1939.

Af Foderstoffer var der en betydelig større Indførsel i de første 8 Maaneder af 1939 end i 1938, og hele Aarets samlede Tilbagegang maa derfor tilskrives de sidste Maaneders Indførsel. De vanskelige Tilførselsforhold efter Krigens Udbrud har saaledes medført, at de for Opretholdelse af den normale Landbrugsproduktion i Landbrugsaaet 19³⁹/₄₀ nødvendige Tilførsler af Korn og Foderstoffer i stort Omfang skal finde Sted i Løbet af det kommende Halvaar. Ogsaa for de forskellige Slags Gødningsstoffer var der Stigning i de første 8 Maaneder af 1939, men Tilbagegangen i Aarets sidste Maaneder var saa stærk, at der for Aaret som Helhed kun indførtes lidt større Mængder Fosforsyregødning og Kaligødning end i 1938, medens Indførselen af Kvælstofgødning er formindsket med over 20 pCt.

Til Belysning af Landbrugets Drifts- og Rentabilitetsforhold i Landbrugsaaet umiddelbart før Krigens

Udbrud skal anføres de af Det landøkonomiske Driftsbureau paa Grundlag af Oplysninger fra 200 Brug beregnede Driftsresultater for 19^{38/39}.

Herefter har Landbrugsaaet 19^{38/39} givet et lidt daarligere Driftsresultat end Aaret før, idet Nettoudbyttet pr. ha er beregnet til 92 Kr. i 19^{38/39} mod 99 Kr. i 19^{37/38}, svarende til en Forrentningsprocent af Handelsværdien paa 3,3 i 19^{38/39} mod 3,6 i 19^{37/38}.

Nedgangen i Nettoudbyttet skyldes udelukkende en Stigning i Driftsudgifterne, der er steget med 9 Kr. pr. ha, medens Bruttoudbyttet er steget 2 Kr., jfr. iøvrigt nedenstaaende Oversigt.

		Kroner pr. Hektar			
Bruttoudbytte		Driftsomkostninger			
	19 ^{38/39}	19 ^{37/38}		19 ^{38/39}	19 ^{37/38}
Fra Planteavlens...	83	90	Arbejde	273	256
— Kvægholdet . . .	317	304	heraf Driftslederløn.	61	60
— Svineholdet . . .	188	198	Kraftfoder	114	130
— Andre Husdyr . . .	80	74	Kunstgødning	29	27
Forskelligt	31	31	Andre Vareindkøb	55	55
			Øvr. Omkostninger	136	130
Tilsammen	699	697	Tilsammen	607	598

Nedgangen i Bruttoudbyttet fra Planteavlens skyldes de lavere Priser, som ikke har kunnet opvejes af den store Høst i 1938. Denne har dog i Forbindelse med Prisnedgang paa Foderstoffer bidraget til, at Udgiften til Kraftfoder er formindsket. Stigningen i Arbejdsudgifterne skyldes det højere Lønniveau.

Indenfor de enkelte Ejendomsgrupper er der sket ret store Forskydninger i Rentabilitetsforholdene, saaledes som følgende Tal viser.

Nettoudbytte i pCt. af Handelsværdien (Forrentningsprocenten)	19 ^{38/39} pCt.	19 ^{37/38} pCt.
Ejendomme under 10 ha	3,4	2,8
— 10—50	3,2	3,9
— over 50	3,2	4,3

Der var herefter fra 19^{37/38} til 19^{38/39} en Stigning for Husmandsbrug, men Nedgang for de større Brug.

Siden Udgangen af Landbrugsaaet 19^{38/39} er Landbrugets Rentabilitetsforhold paavirket af Krigens Indflydelse paa Prisudviklingen for Landbrugets Salgsvarer og indkøbte Raavarer, men ogsaa af de mindre Indkøb af Foderstoffer og Gødning og den større Eksportmængde af Bacon og levende Dyr. For i

grove Træk at belyse den Betydning, disse Forskydninger har medført, har man i nedenstaaende Oversigt paa Grundlag af delvis anslaaede Tal anført Værdien af Landbrugsudførselen og af Indførselen af Raavarer til Landbruget, d. v. s. Korn (undtagen Hvede og Rug) og Foderstoffer samt Gødningsstoffer og Frø til Udsæd. Efterbetalingerne fra England for Smør og Bacon er indbefattet i Tallene, men Tilskudene i Henhold til Lov af 10. November 1939 er holdt udenfor.

	Udførsel af Landbrugsvarer		Indførsel af Raavarer til Landbruget		Merudførsel	
	1939 Mill. Kr.	1938 Mill. Kr.	1939 Mill. Kr.	1938 Mill. Kr.	1939 Mill. Kr.	1938 Mill. Kr.
1. Halvaar	540,1	527,7	86,5	119,7	453,6	408,0
2. —	604,2	561,5	102,9	120,4	501,3	441,1
I alt . . .	1 144,3	1 089,2	189,4	240,1	954,9	849,1

Oversigten viser, at baade i 1ste og 2det Halvaar 1939 har Merudførselen været større end i 1938. Medens den store Kornhøst i 1938 i første Række forklarer den større Merudførsel i første Halvaar 1939, har den førnævnte Forøgelse af Udførselen og stærke Nedgang i Indførselen medvirket til, at Merudførselen i 2det Halvaar ogsaa blev væsentligt større end i 1938.

Under Forudsætning af, at den fornødne Indførsel til Supplering af Landets Høst samt Indførselen af de til Opretholdelse af Smørproduktionen fornødne Oliekager skal finde Sted i 1ste Halvaar 1940, vil en tilsvarende Opgørelse for dette Halvaar naturligvis give et væsentligt ugunstigere Billede, baade paa Grund af de betydelige Mængder, der skal indføres, og paa Grund af den foran omtalte uheldige Prisforskydning imellem Færdigvarerne og Raastofferne. Dette Misforhold kan vel ikke ventes udlignet, men selv i saa Fald kan de tidligere anførte Forholdstal mellem Priserne paa Smør, Flæsk og Æg og de respektive Foderemner dog ikke betragtes som et udtømmende Udtryk for Forandringen i Landbrugets Forhold, saalænge de øvrige Produktionsomkostninger ikke er steget tilsvarende.

Endelig har man i nedenstaaende Tabel anført en Oversigt over Salg af bebyggede Landejendomme i almindelig fri Handel i 1938 og de første 3 Kvartaler af 1939. Købesummen for Jord og Bygninger er praktisk taget uændret, medens Købesummen for Løsøre ligger en Del højere end i 1938.

		Antal Salg	Td. Htk.	Købsum for Jord og Bygninger pr. Td. Htk.	Købsum for Løsøre pr. Td. Htk.
				Kr.	Kr.
Huse med 1/4—1 Td. Htk.					
1938	1. Kvartal.....	520	277	21 498	8 478
—	2. —	588	318	21 119	7 705
—	3. —	456	245	21 668	8 526
—	4. —	624	342	21 277	9 819
1939	1. —	583	314	21 807	10 103
—	2. —	714	390	21 628	8 683
—	3. —	536	292	20 995	10 052
Gaarde med 1 Td. Htk. og derover:					
1938	1. Kvartal.....	417	1 350	10 480	4 193
—	2. —	534	1 889	10 394	4 011
—	3. —	340	1 316	11 183	4 063
—	4. —	454	1 663	10 455	4 623
1939	1. —	413	1 259	10 968	4 694
—	2. —	531	1 894	10 647	4 542
—	3. —	432	1 221	11 335	5 151

Fiskeriet.

Efter de for Fiskeriet i 1939 foreliggende skønsmæssige Oplysninger kan den samlede Fangstmængde anslaas til at have været af praktisk taget samme Størrelse som i Aaret 1938, nemlig ca. 88 Mill. kg. Ogsaa Priserne har Aaret igennem ligget paa meget nær samme Niveau som paa de tilsvarende Tidspunkter Aaret før. Fangstens Værdi kan derfor ligesom i det foregaaende Aar sættes til omkring 43 Mill. Kr. Da imidlertid Driftsudgifterne til Brændselolie m. v. i Fiskeriet siden Krigens Udbrud er steget betydeligt, og der heller ikke i de sidste Maaneder har været nogen nævneværdig Stigning i Priserne, har Fiskeriet i dette Tidsrum været mindre rentabelt end normalt.

Udførselen af Fisk har for de fleste Arters Vedkommende i 1939 været større end i 1938, baade hvad angaar de udførte Mængder og Værdien af dem, jfr. nedenstaaende Oversigt:

Udførsel af fersk Fisk i Jan.—Nov.

	1939		1938	
	Mill. kg	Mill. Kr.	Mill. kg	Mill. Kr.
Sild	15,1	2,9	10,1	2,8
Torsk og Kuller	9,9	5,9	7,9	4,0
Rødspætter m. v.	21,5	16,9	21,9	16,9
Makrel	2,6	1,0	2,5	0,8
Aal	2,8	4,3	3,1	4,5

Den samlede Værdi af Udførselen af Fisk androg i 1939 ca. 40 Mill. Kr. mod ca. 36 Mill. Kr. i 1938.

Industrien.

Som Indledning til de efterfølgende Bemærkninger om Industriens Forhold i 1939 skal først omtales Arbejdsløsheden blandt organiserede Arbejdere i dette og det foregaaende Aar. Aarsgennemsnittet af Arbejdsløshedsprocenten for samtlige organiserede Arbejdere faldt fra 21,4 i 1938 til 18,4 i 1939. Det ses af nedenstaaende Tal, at Svingningerne har været forholdsvis stærke i Aarets Løb, idet Procenten endnu i Aarets første Maaneder var af samme Højde som i 1938; fra April indtraadte en meget væsentlig Forbedring, som i Efteraarsmaanederne efter Krigsudbrudet afløstes af en forholdsvis stærk Stigning; ved Aarets Udgang var Arbejdsløshedsprocenten atter oppe paa samme Højde som i det foregaaende Aar. Det maa dog herved bemærkes, at en Sammenligning mellem Bevægelserne i de sidste Maaneder i de to Aar giver et for ugunstigt Billede for 1939, idet Beskæftigelsesforholdene udviklede sig relativt gunstigt i denne Periode i 1938. Alt i alt synes Krigsforholdenes Indvirkning paa Arbejdsløsheden hidtil i det væsentlige at være begrænset til en Afbrydelse af den omtalte i Foraaret indledede nedadgaaende Bevægelse, idet dog herved bortses fra den Ledighed, der dækkes af Indkaldelserne.

Arbejdsløsheden blandt organiserede Arbejdere heraf

Ved Udgangen af	I alt		Bygge- fag		Jern- industri		Anden egentlig Industri	
	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar ...	29,9	29,2	48,0	50,3	15,6	17,1	19,7	22,1
Februar..	27,1	27,7	41,6	47,1	14,0	16,6	17,3	19,6
Marts....	22,8	22,1	25,9	32,5	11,7	14,7	15,4	17,2
April....	16,9	20,3	13,0	22,2	9,5	12,8	13,6	16,4
Maj.....	11,5	17,5	7,6	18,1	6,6	12,2	11,1	14,8
Juni.....	11,1	16,7	6,7	19,7	6,1	11,8	10,3	14,4
Juli.....	11,0	16,9	7,3	18,2	6,0	11,7	10,3	15,0
August..	9,5	16,9	6,7	19,1	5,0	12,2	9,8	15,3
September	12,5	16,8	9,7	19,4	8,6	11,2	9,9	14,9
Oktober .	16,0	18,8	17,4	25,1	10,1	12,5	12,0	15,3
November	21,3	22,7	27,4	32,3	11,2	13,3	13,0	16,4
December	32,3 ¹⁾	31,6	52,3 ¹⁾	58,6	17,1 ¹⁾	19,3	20,0 ¹⁾	25,5
Gnsth....	18,4 ¹⁾	21,4	21,9 ¹⁾	30,2	10,1 ¹⁾	13,8	13,5 ¹⁾	17,2

¹⁾ Foreløbige Tal.

Det ses af Oversigtens Gruppdeling, at Forbedringen i 1939 i første Række skyldes Byggefagene og i betydelig mindre Grad Grupperne Jernindustri og Anden Industri, der viser en ensartet Nedgang. Ar-

bejdsmændenes Arbejdsløshed, der ikke er særskilt anført, viser en noget mindre Nedgang end det samlede Tal, idet Aarsgennemsnittet gik ned fra 27 pCt. i 1938 til 26 pCt. i 1939.

Til nærmere Belysning af Beskæftigelsesforholdene i Industrien anføres nedenstaaende Oversigt over det samlede Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag. Oversigten omfatter al industriel Virksomhed med Undtagelse af Møbelindustri, Byggefag, Jordarbejder o. l., Mejerier, Elektricitets- og Gasværker. De medregnede Industrier svarer til den aarlige industrielle Produktionsstatistik og beskæftigede i 1939 gennemsnitlig knap 200 000 Arbejdere eller knap Halvdelen af de Arbejdere, der indgaar i Arbejdsløshedsstatistiken.

Beskæftigelsestal for Industrien
Gennemsnitligt Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag

	1000 Timer	1935 = 100
Jan.—Nov. 1938 ¹⁾	1 269	107
Jan.—Nov. 1939 ¹⁾	1 355	114
November 1938	1 318	111
December —	1 279	108
Januar 1939	1 193	101
Februar —	1 226	104
Marts —	1 287	109
April —	1 319	111
Maj —	1 389	117
Juni —	1 413	119
Juli —	1 392	118
August —	1 428	120
September —	1 431	121
Oktober —	1 419	120
November —	1 407	119

¹⁾ Foreløbige Tal paa Grundlag af Maanedstatistikken.

Industriens Beskæftigelse har i Gennemsnit for hele Aaret været ca. 7 pCt. større i 1939 end i det foregaaende Aar. Denne Stigning er i god Overensstemmelse med den nogle Procent svagere Nedgang i Arbejdsløsheden for organiserede Arbejdere indenfor Industrien, jfr. Bemærkningerne om Forholdet mellem Arbejdsløshed og Beskæftigelse nedenfor. Det ses endvidere af Oversigten, at Industriens Beskæftigelse var ca. 7 pCt. større i November 1939 end i November 1938.

For Byggefag, Haandværksfag m. m. findes ikke tilsvarende Oplysninger om Beskæftigelsen. For Byggefagernes Vedkommende fremgaar det, som foran nævnt, af Arbejdsløshedsstatistiken, at Aarsgennemsnittet af disse Fags Arbejdsløshedsprocent faldt fra ca. 30 i 1938 til ca. 22 i 1939. Formentlig gælder tilsvarende Forhold for Beskæftigelsen. Til Belysning af Forholdet

mellem Bevægelsen i Beskæftigelsen og i Arbejdsløshedsprocenten anføres i øvrigt følgende Tal fra Arbejdsløshedsstatistiken.

Gennemsnit for Aaret	Arbejdsløshedsprocent	Antal organiserede Arbejdere	Heraf beskæftigede
1933	28,8	338 161	240 771
1934	22,1	369 915	287 794
1935	19,7	386 086	310 022
1936	19,3	407 614	328 945
1937	21,9	433 681	338 578
1938	21,4	453 051	355 915
1939 ¹⁾	18,4	482 000	393 000

¹⁾ Foreløbige Tal.

Det ses af Oversigten, at Forøgelsen af Medlemstallet med 29 000 Personer har bevirket, at Antallet af beskæftigede i 1939 er steget forholdsvis stærkere, end Nedgangen i Arbejdsløshedsprocenten betinger, idet Nedgangen i Arbejdsløshedsprocenten paa 3,0 pCt. fra 21,4 til 18,4 kun giver en Beskæftigelsesforøgelse paa 13—14 000, hvortil kommer 23—24 000 beskæftigede blandt de 29 000 nye Medlemmer.

Herefter skal omtales de enkelte Industriers Produktion paa Grundlag af de anførte Oversigter over Produktionsindeks, Indførsel af industrielle Raastoffer og andre Oplysninger, hvorefter anføres Indekstal for den samlede Industri. Det maa dog bemærkes, at Raastofindførselen i mange Tilfælde ikke vil svare til Aarets Produktion som Følge af foretagne Indkøb til Lager.

Det fremgaar af Produktionsindekset, at Handelsmøllernes Produktion er blevet en Del formindsket i 1939, hvilket formentlig skyldes forøget Indførsel af Hvedemel. Der er ganske vist ikke indført større Kvantum end i 1938, men en meget stor Del af Indførselen i dette Aar indgik i de sidste Maaneder og kan have paavirket Handelsmøllernes Afsætning i Begyndelsen af 1939.

Sukkerkampagnen er afsluttet ved Aarets Udgang, og Udbyttet er anslaaet til ca. 238 Mill. kg mod 183 Mill. kg i 1938 og 239 Mill. kg i 1937. Dette Høstresultat, som er af lignende Størrelse som i 1937 og er nær ved at være Rekordudbytte, ligger betydeligt over Danmarks Aarsforbrug af Sukker. Det gode Resultat skyldes navnlig en særdeles stor Roeafgrøde pr. ha, hvortil kommer et noget større Sukkerindhold i Roerne end i den foregaaende Kampagne.

Produktionsindekset for Chokolade- og Sukkervareindustrien viser en mindre Stigning i 1939, og hosstaaende Oversigt over Produktion, Indførsel og

Indførsel af industrielle Raastoffer m. m.
i Januar—November

	1939	1938
Raa Kakaobønner..... Mill. kg	5,22	4,91
Tobak	10,19	9,10
Uld.....	3,51	3,32
Bomuld.....	9,82	9,28
Uldgarn.....	1,72	1,40
Bomuldsgarn og Linnedgarn...	3,32	2,50
Silkegarn.....	1,62	1,21
Naaletræ, Bjælker og savsk. ... 1000 m ³	778,52	626,33
Andet Træ, — — — — —	14,57	14,14
Papirmasse..... Mill. kg	71,78	68,24
Vildthuder.....	4,58	4,68
Saaletæder.....	0,03	0,02
Sojabønner.....	67,80	178,98
Andre Stoffer til Oliepresning ..	193,35	163,32
Raafosfat.....	218,99	157,39
Stenkul.....	4 019,43	3 461,26
Cinders, Koks og Briketter.....	1 624,76	1 412,83
Petroleum.....	81,88	98,06
Benzin.....	304,05	218,09
Andre toldfri Brændselsolier ...	363,22	347,44
Raajern, Jernlegeringer.....	54,50	42,60
Jernbjælker i I og U Form.....	25,00	16,89
Andet Faconjern, alm. Stangjern	147,17	91,31
Fortinnede Plader.....	18,20	15,68
Forzinkede Plader.....	14,56	10,49
Jernplader, sorte.....	122,89	99,71
Raa, udvalset Kobbertraad.....	7,65	6,88

Afgiftsberigtigelse af afgiftspligtige Varer i Januar—September efter Beskatningsmyndighedernes Opgørelse viser en lignende Stigning for Produktionen og en tilsvarende Forøgelse af Forbruget, d. v. s. Afgiftsberigtigelsen.

	Chokolade og Sukkervarer Januar—September		
	1939	1938	1937
Fremstilling..... Mill. kg	19,3	18,7	17,5
Indførsel.....	0,8	0,7	0,6
Afgiftsberigtiget.....	18,5	17,4	16,2

Mælkekondenseringsfabrikernes Produktion viser en svag Stigning i 1939, og denne Industris Udførsel er i Overensstemmelse hermed blevet lidt forøget. Den øvrige Konservesindustris Produktion har haft en stærkere Produktionsforøgelse, henimod en halv Snes Procent, der hidrører saavel fra de Virksomheder, der fremstiller Kødkonserver, som fra dem, der behandler Grønsager og Frugt. Den forøgede Kødkonserverproduktion er ikke gaaet til Udlandet, da Udførselen er betydeligt formindsket i 1939, og om de øvrige Fabriker kan oplyses, at Bearbejdelsen baade var af stort Omfang i Grønsagsæsonen og i Træfrugtsæsonen.

Produktionsindeks for de enkelte Industrier

	1935 = 100			1939 naar 1938 = 100	Nov. 1939 naar Aug. = 100
	1937	1938	Jan.— Nov. 1939		
Handelsmøller.....	102	99	92	93	101
Chokoladefabriker m. m.	101	109	112	103	88
Kiksfabriker.....	94	99	102		
Mælkekondenseringsfabr.	94	94	95	101	97
Konserves-og Kødvarrefabr.	112	118	127	108	101
Margarinefabriker.....	100	104	109	105	107
Mineralvandsfabriker.....	116	116	118	102	95
Ølbryggerier.....	106	105	111	106	98
Sprit- og Gærfabriker.....	113	107	118	110	122
Tobaksindustrien.....	110	113	116	103	—
Bomuldsspindierier.....	105	104	110	106	85
Uldspindierier og Klæde- fabriker.....	107	97	112	115	85
Bomuldsvæverier.....	109	104	105	101	85
Trikotagefabriker.....	104	109	131 ca.	120	99
Herrekonfektionsfabriker.....	110	110	124	113	100
Damekonfektionsfabriker.....	103	105	109	104	120
Tilvirkning af Underbekl.	111	114	117	103	105
Garverier.....	90	94	99	105	90
Skotøjsfabriker.....	92	106	114	108	120
Savværker m. m.	108	103	112	109	98
Cementfabriker.....	100	91	107	118	72
Teglværker m. m.	87	77	86	112	102
Kalkværker m. m.	90	85	94	111	89
Keramisk Industri.....	108	104	121	116	91
Glasværker.....	131	135	131	97	114
Guld-, Sølv-, Tin- og Elek- tropletvarefabriker.....	113	106	101	95	95
Metalvarefabriker.....	113	113	119	105	90
Blikvarefabriker.....	98	96	113	118	107
Jernvarefabriker.....	126	120	130	108	84
Traad- og Kabelfabriker.....	101	98	114	116	95
Skibsværfter.....	123	129	148	104	99
Jernstøberier og Maskin- fabriker.....				121	99
Automobilfabriker m. m.	169	167	185	111	46 ¹⁾
Cyklefabriker.....	110	79	100	126	111 ¹⁾
Elektromekanisk Industri.....	110	113	132	117	94
Papir- og Papfabriker.....	115	104	110	106	113
Papirvare- og Papvarefabr.	128	120	128	107	101
Bogtrykkerier.....	105	107	107	100	94
Tændstikfabriker.....	110	101	106	105	112
Farvefabriker.....	115	115	118	103	98
Gummifabriker.....	117	109	119	109	102
Tagpap- og Asfaltemul- sionsfabriker.....	122	131	153	117	74
Svovlsyre- og Superfosfat- fabriker.....	103	96	96	100	116 ¹⁾
Oliemøller.....	100	79	65	82	70
Sæbefabriker.....	105	108	114	106	102

¹⁾ Ingen Sæsonudjævning.

Margarineindustriens Produktion er forøget med nogle faa Procent, og en lignende jævn Stigning viser

en Række af de øvrige Forbrugswareindustrier: Mineralvandsfabriker, Ølbryggerier, Sprit- og Gærfabriker og Tobaksindustrien. Af nedenstaaende Opgørelse fra Tobaksbeskatningen ses det, at Produktionsstigningen i de tre første Kvartaler var ujævnt fordelt mellem de enkelte Varer.

		Produktion i Januar—September		
		1939	1938	1937
Røgtobak	Mill. kg	2,05	1,98	2,00
Cigarer	Mill. Stkr.	350	352	334
Cigarillos	—	310	309	294
Cigaretter	—	1 295	1 157	1 100

Indenfor Tekstilindustrien er Indekstillene for Uldindustrien og Trikotagefabrikerne steget stærkt, med henholdsvis ca. 15 og ca. 20 pCt. For Uldindustrien kan der i nogen Grad være Tale om en Reaktion mod det foregaaende Aars relativt ringe Produktion, medens der for Trikotageindustrien er fortsat Udvidelse. I Modsætning til de to nævnte Produktionsgrene har Bomuldsvæverierne ikke faaet nogen Andel i Produktionsforøgelsen i den samlede Tekstilindustri i 1939. Som Aarsager hertil kan nævnes, at der, naar Bevægelsen i de foregaaende Aar tages i Betragtning, synes at være foregaaet en Forbrugsforskydning, navnlig over mod Trikotagevarer, og at der i 1939 er sket en betydelig Forøgelse af Indførselen af vegetabiliske Metervarer, jfr. nedenstaaende Oversigt. Af den sidste Kolonne i Oversigten over Produktionsindekset, som viser Indekstillene i November, naar August sættes lig 100, fremgaar, at Produktionen i Tekstilindustriens forskellige Grene, med Undtagelse af Trikotagefabrikerne, er blevet væsentlig indskrænket under den forløbne Del af Krigsperioden.

Af følgende Tal ses, at Indførselen af vegetabiliske Stoffer er forøget med en halv Snes Procent i 1939, medens Stigningen for de uldne Varer er ringe.

		Januar—November	
		1939	1938
Indførsel af:		1000 kg	1000 kg
Metervarer af Uld, fløjlsvævede	190	171
— — —, > 750 g pr. m ²	42	33
— — —, 250—750 g pr. m ²	1844	1790
— — —, < 250 g pr. m ²	598	574
— — vegetabiliske Stoffer	7176	6439
Klædningsstykker:			
Overbeklædn. undt. nedennævnte	139	154
— af gumm. eller olieret Stof	120	136
Underbeklædning	44	50
Andre Beklædningsgenstande af Stof	136	150

Som det sædvanligvis er Tilfældet, viser Konfektionsindustriens Produktion lignende, men mindre udprægede Bevægelser end Tekstilindustrien. Indekstallet for Novemberproduktionen viser en paafaldende stærk Udvidelse siden August indenfor Fremstillingen af Damekonfektion, hvilket skyldes en særlig stærk Efterspørgsel efter saadanne Varer i de sidste Maaneder.

Skotøjsindustrien har ligesom Tekstil- og Konfektionsindustrien haft en mærkbar Produktionsforøgelse i 1939, og Indekset for November er steget stærkt i Forhold til August. Ifølge nedenstaaende Oversigt er Indførselen af Læderfodtøj, som iøvrigt er af ringe Betydning, blevet formindsket i 1939.

		Januar—November	
		1939	1938
Indførsel af:		1000 kg	1000 kg
Slippers og Hjemmefodtøj	16	...
Fodtøj med Overdel af Læder	95	101
— — — — Manufakturvarer	48	54
Gummifodtøj	97	131

Til Belysning af Bevægelsen i Boligbyggeriet foreligger fra Begyndelsen af 1937 foruden Arbejdsløshedstillene for Byggefagene de i følgende Oversigt anførte maanedlige Tal, dels det samlede Antal Lejligheder under Opførelse, dels det paa Grundlag heraf beregnede Indekstal, hvor det samlede Antal Lejligheder under Opførelse i 1935 er sat lig 100.

Byggeindeks

	Antal Lejligheder under Udførelse ved Maanedens Slutning (Beregnete Tal for hele Landet)			Indekstal (1935 = 100)		
	1939	1938	1937	1939	1938	1937
Januar	11 400	7 800	12 800	83	57	93
Februar	12 100	8 700	13 600	88	63	99
Marts	14 700	9 500	14 700	106	69	107
April	14 900	8 300	14 100	108	60	102
Maj	14 800	8 400	13 300	107	61	96
Juni	17 800	9 400	13 100	129	68	95
Juli	19 100	11 300	13 900	138	82	101
August	19 600	12 200	13 500	142	88	98
September	18 400	11 000	13 400	133	79	97
Oktober	15 100	9 700	8 900	109	70	64
November	14 600	9 600	8 800	105	69	64
December	—	10 200	8 600	—	74	62

Af Oversigtens Tal fremgaar den Depression i Byggevirkomheden, der indtraadte i den sidste Del af 1937 og prægede det følgende Aar, samt det der-

efter følgende stærke Opsving fra de første Maaneder af 1939; endelig konstateres en tydelig Nedgang i de sidste Maaneder af dette Aar. Indekset er dog endnu ikke faldet under 100, som svarer til Gennemsnittet for Aaret 1935, der var et godt Byggeaar. Nedgangen i Oktober—November kan i nogen Grad tilskrives de sæsonmæssige Bevægelser stammende fra, at Boligbyggeriet stadig i væsentlig Grad er anlagt efter, at Lejlighederne skal afleveres til April og Oktober Flyttedag, hvorved der normalt paa disse Tidspunkter fremkommer en Nedgang i Antallet af Lejligheder under Udførelse, men det er dog utvivlsomt, at Indekstallets Bevægelser er Udtryk for en indledet reel Nedgang, hvilket ogsaa bekræftes af de følgende Oplysninger.

Byggeindekset belyser kun det igangværende Byggeri, men til et Skøn over Byggevirkensomhedens Omfang i den kommende Tid kan benyttes Tallet for Antal Anmeldelser, idet det dog maa bemærkes, at Anmeldelserne sædvanligvis ikke umiddelbart efterfølges af Paabegyndelse af Byggeriet. Tallene for Anmeldelser i følgende Oversigt vedrører kun Hovedstaden og de 4 største Provinsbyer, men Byggeriet i disse Distrikter udgør ca. 70 pCt. af det samlede Boligbyggeri.

Byggeanmeldelser i Hovedstaden og de 4 største Provinsbyer

	Antal Lejligheder anmeldt til Udførelse ved Maanedens Slutning			Relative Tal: Januar 1937 = 100		
	1939	1938	1937	1939	1938	1937
Januar	5 392	2 960	4 486	120	66	100
Februar	5 822	2 630	4 402	130	59	98
Marts	4 842	3 045	4 245	108	68	95
April	4 967	3 127	3 348	111	70	75
Maj	4 956	3 795	3 323	110	85	74
Juni	5 449	4 100	3 009	121	91	67
Juli	5 661	3 792	2 973	126	85	66
August	5 526	3 698	2 551	123	82	57
September	5 001	4 168	1 895	111	93	42
Oktober	3 019	3 941	2 466	67	88	55
November	3 225	4 413	3 012	72	98	67
December	—	4 869	2 741	—	109	61

Det ses af Oversigten, at Antallet af anmeldte Lejligheder er formindsket saa stærkt i Slutningen af Aaret, at Tallene for Oktober og November ikke ligger væsentligt højere end i 1937, da Udsigterne for Byggeriet var meget ringe.

Under Indflydelse af den udvidede Byggevirkensomhed har de Industrier, der fortrinsvis producerer Byggematerialer: Teglværker, Kalkværker og Cementfabrikker haft en Produktionsforøgelse af betydeligt Omfang, mellem 10 og 20 pCt. I 1939 har Cementfabrikerne Eksportproduktion ikke ændret den samlede Produktions Omfang, idet Eksporten var af samme Størrelse som i 1938. Af andre Industrier, hvis Afsætning i stort Omfang er bestemt af Byggeriet, kan nævnes Træindustrien, Traad- og Kabelfabrikkerne og Produktionen af Bygningsstøbegods, der alle har haft en lignende Produktionsstigning som de ovenfor anførte. Endvidere er Indekset for Elektromekaniske Fabriker, der blandt andet fremstiller Installationsmateriel, ligeledes vokset med henimod 20 pCt.

I Jern- og Metalgruppen viser de fleste ikke allerede nævnte enkelte Industrier i Reglen en større eller mindre Produktionsstigning i 1939. En Undtagelse danner Indekset for Sølv- og Elektropletvarefabriker, formentlig som Følge af en Nedgang i Udførselen. En særlig betydelig Stigning konstateres for Blikvarefabrikerne, som maa have haft god Afsætning af forskellig Konservesemballage. Skibsværfternes Produktionsvirksomhed, som i 1938 havde naaet et meget højt Niveau, er i det forløbne Aar yderligere forøget nogle Procent, og der er ikke konstateret nogen Nedgang i Beskæftigelsen ved Aarets Slutning. De øvrige Industrier, nemlig Maskin-, Jernvare- og Metalvarefabriker, hvis Afsætning er bestemt af Forholdene paa en Række forskellige Omraader, viser Stigningsprocenter mellem 5 og 10.

Indekset for Automobilfabrikationen er steget med en halv Snes Procent i 1939 for Perioden Januar—November, og da Udførselen af Automobile er gaaet noget ned, er Afsætningen her i Landet formentlig steget for Aaret som Helhed, selv om Produktionen har været meget ringe i Aarets sidste Maaneder. Af Indregistreringerne fremgaar, at Tilgangen i de første tre Kvartaler i 1939 var 50 pCt. større end i den tilsvarende Periode Aaret før. Efter Benzinrestriktionernes Indførelse har Produktionen kun udgjort en Brøkdel af det normale, hvilket ogsaa ses deraf, at Indekset for Automobilfabrikerne, der ganske vist ogsaa omfatter Virksomheder, der fremstiller Jernbanemateriel, i November ikke var halvt saa stort som i August. Omvendt viser Indekset for Cyklefabrikerne, at denne Industri har haft en særlig stor Produktionsvirksomhed i Efteraaret. En Del af Aarsgennemsnittets Stigning paa ca. 25 pCt. skyldes dog en forholdsvis stor Beskæftigelse ogsaa tidligere paa Aaret.

Oliemøllernes Produktion er navnlig som Følge af Vanskelighederne efter Krigsudbrudet formindsket med henimod 20 pCt. for Aaret som Helhed, og Indekset ligger for November langt lavere end for August.

Indekset for Svovlsyre- og Superfosfatfabrikerne er uforandret for 1939.

Endelig skal nævnes, at en Række Industrier, der hovedsagelig fremstiller almindelige Forbrugsartikler: Papir- og Papirvarefabriker, Tændstik-, Farve-, Gummi- og Sæbefabriker, har haft en Produktionsstigning, der ligger i Nærheden af den gennemsnitlige Stigning for det samlede Indeks for Industrien i 1939.

Indekset for den samlede Trykkerivirksomhed er uforandret, medens der i de foregaaende Aar har været en jævn Stigning fra Aar til Aar. En ret betydelig Indskrænkning af Bladenes Omfang siden Krigsudbrudet har været medvirkende hertil.

I mere summarisk Form er Industriproduktionens Aarsresultat belyst ved hosstaaende Oversigt over Indekstillene for den samlede Industri. I Tabellen er anført de maanedlige Indekstal for November 1938 til November 1939. Sæsonbevægelser er udjævnet. In-

dekset er endvidere delt i Underafdelinger, som viser typiske Forskelligheder. De Gruppeindekstal, hvori Konsumvareindekset og Produktionsmiddelindekset er delt, er fremstillet grafisk for 1937—39 i hosstaaende Kurver.

Det samlede Produktionsindeks, som det fremkommer ved et Gennemsnit af Maanedstillene, er steget fra 108 i 1938 til 115 i 1939. Konsumvareindekset har fortsat de foregaaende Aars jævne Stigning med en Fremgang fra 108 til 112, medens Produktionsmiddelindekset, der var omtrent uforandret i det foregaaende Aar, er steget fra 108 til 119.

Af Kurverne fremgaar, at Konsumvareindeksets omtrent jævnt opadstigende Bevægelse i alle de tre Aar væsentligst er bestemt af den tungt vejende Næringsmiddelindustri, der viser en lille, men næsten uafbrudt Produktionsfremgang, hvorimod det Indekstal, der repræsenterer de personlige Forbrugsartikler, nemlig Tekstil, Konfektion og Fodtøj, har været meget stærkt svingende. Efter et betydeligt Fald i sidste Halvdel af 1937 i Forbindelse med Raavareprissvingningerne er sidstnævnte Kurve atter gradvis steget i Løbet af 1938 og 1939, saaledes at begge Kurver nu ligesom ved Begyndelsen af 1937 ligger paa samme Niveau.

Delingen af Indekset for Produktionsmidler i et Indeks for Jern- og Metalindustrien og et Indeks for de Industrier, der er afhængige af Byggeriets Omfang, afdækker ligeledes store Forskelligheder. Det ses af Kurverne, at Jernindustrien, der er stærkt præget af Skibsværfterne, har haft en næsten ubrudt Produktionsfremgang gennem alle Aarene, medens Byggematerialeindustrierne viser en stadig Nedgang indtil Efteraaret 1938, for derefter fra Foraaret 1939 at stige overordentlig stærkt uden dog at naa paa Niveau med Kurven for Jernindustrien.

Til nærmere Belysning af den foran lejlighedsvis omtalte Bevægelse i Industriproduktionens Mængde under den forløbne Del af Krigsperioden anføres nedenstaaende Oversigt, der for Hovedgrupper af Industrier viser Produktionsindeksets Højde i November, naar August sættes lig 100.

Det ses, at Krigsforholdene hidtil kun har foranlediget en ringe Indskrænkning af Industriproduktionen som Helhed, hvilket er i god Overensstemmelse med, at Arbejdsløsheden, som foran omtalt, samtidig ikke er forøget ret meget mere end normalt efter Sæsonen.

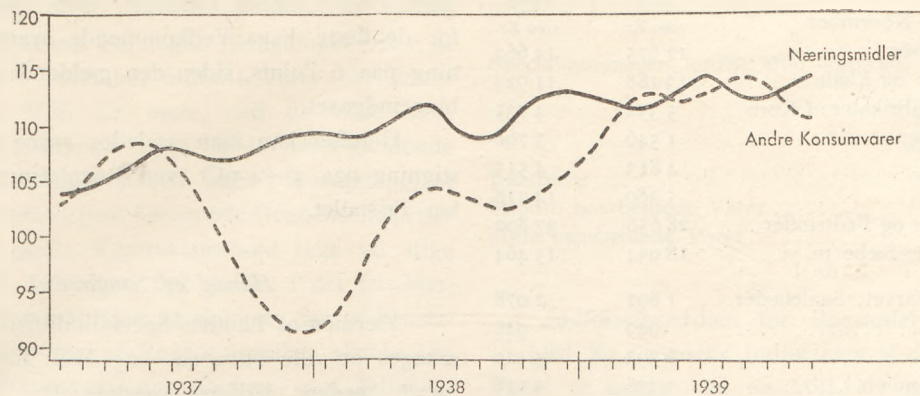
Tallene for de enkelte Grupper viser, at Næringsmiddelindustrien er ganske uberørt af Krisen, idet

Produktionsindeks for Industrien

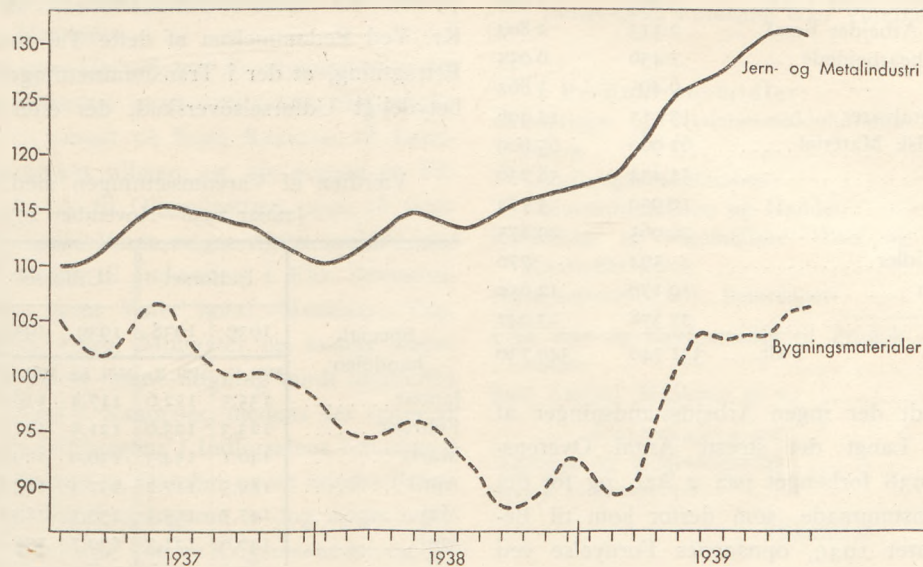
1935 = 100	Samlet Indeks	Konsumvarer			Produktionsmidler		
		I alt	heraf		I alt	heraf	
			Næringsmidler	Tekstil, Konfektion, Læder		Træ, Sten, Ler og Glas	Jern og Metal
1938							
November	110	109	113	106	110	95	117
December	109	108	112	106	110	93	117
1939							
Januar	110	110	112	111	109	86	118
Februar	110	110	111	114	109	89	118
Marts	113	110	111	112	116	96	124
April	115	111	113	112	119	104	125
Maj	116	113	115	112	120	104	127
Juni	117	115	115	114	120	104	127
Juli	116	113	111	115	120	102	128
August	118	113	111	114	125	105	133
September	117	113	115	111	123	104	131
Oktober	116	111	114	109	123	108	130
November	116	112	114	111	123	107	130
Gsntl.							
Hele Aaret 1937 ¹⁾	107	104	107	101	109	102	113
— 1938 ¹⁾	108	108	111	103	108	93	114
Jan.—Nov. 1939 ¹⁾	115	112	113	112	119	101	126

¹⁾ Foreløbige Tal fra den maanedlige Statistik.

Produktionsindeks for Konsumvarer



Produktionsindeks for Produktionsmidler



Produktionsindekset

	August 1939	November 1939
Næringsmiddelindustri	100	103
Tekstilindustri	100	87
Konfektionsindustri	100	107
Læderindustri	100	99
Træindustri	100	98
Sten-, Ler- og Glasindustri	100	97
Jern- og Metalindustri	100	98
Graf. og tekn.-kem. Industri	100	95
I alt...	100	98
Konsumvarer	100	99
Produktionsmidler	100	98

flydelse af Forholdene i Damekonfektionsfabrikerne har et stærkt stigende Indeks. De tre Grupper Træindustri, Sten-, Ler-, og Glasindustri og Jern- og Metalindustri viser en svag Nedgang og den teknisk-kemiske Gruppe en noget stærkere, navnlig som Følge af Olieindustriens Produktionsindskrænkning.

Som det fremgaar af følgende Oversigt, har Industriens Eksport været af omtrent samme Størrelse i 1939 som i 1938, nemlig henholdsvis 332 og 350 Mill. Kr. i Perioden Januar—November. Nedgangen falder med de største Beløb paa Olieindustriens Produkter, navnlig Foderprodukterne, og paa nybyggede Skibe, men ogsaa en Række andre betydende Eksportvarer viser nogen Nedgang. Paa den anden Side viser en Række Poster Stigning. Det maa bemærkes, at Nedgangen i den samlede Eksport vil være større beregnet efter Mængder, da en Del Priser er steget.

den endogsaa har fortsat sin normale Fremgang i denne Periode. Tekstilindustriens Indeks viser derimod nogen Nedgang, medens Konfektionsindustrien under Ind-

Værdien af Industrieksporten

	1939	1938
Januar—November	1000 Kr.	1000 Kr.
Kødkonserver, Pølser	12 675	14 662
Kondenseret Mælk og Fløde	13 188	11 923
Formalet Korn, Fabrikater af Korn ..	5 352	4 735
Sukker, Sukkervarer	1 546	3 768
Drikkevarer	4 813	4 515
Foderstoffer	5 380	14 218
Anim. og veg. Olier og Fedtstoffer ...	28 658	37 802
Kem.-tekn. Artikler, Sæbe m. v.	18 954	15 464
Læder og Skind, farvet; Saalelæder ..	1 892	2 078
Garn	949	946
Manufakturvarer	6 393	5 120
Beklædningsgenstande o. l.	3 576	3 518
Portland Cement	5 274	4 865
Arbejder af Ler, Sten samt Glas	3 202	2 999
Ædle Metaller og Arbejder heraf ...	2 513	2 804
Jernvarer, mindre bearbejdede	7 436	6 055
Metalvarer, — —	6 495	5 862
Andre Jern- og Metalvarer	13 013	12 496
Maskiner og elektrisk Materiel	62 960	65 609
Skibe, nybyggede	51 434	58 230
— , andre	10 930	5 724
Automobiler	26 965	29 875
Andre Transportmidler	594	770
Haandskydevaaben	10 170	12 650
Andre Varer	27 378	23 042
I alt ...	331 740	349 730

I 1939 fandt der ingen Arbejdsstandsninger af Betydning Sted. Langt det største Antal Overenskomster blev i 1938 forlænget paa 2 Aar, og for det ringe Overenskomstomraade, som derfor kom til Behandling i Foraaret 1939, opnaaedes Fornylse ved Forhandling mellem Parterne delvis ved Forligsmændens Medvirksomhed.

Paa Grund af de ekstraordinære Forhold i Efteraaret 1939 indlededes Forhandlinger mellem Hovedorganisationerne. Disse Forhandlinger resulterede i, at de gældende Overenskomster, som kunde opsiges til Ophør den 1. Marts 1940, blev fornyet indtil 1. Marts 1941, idet man enedes om, at Lønningerne skulde variere efter Pristallet saaledes, at for hvert Point Pristallet stiger eller falder, vil Lønningerne være at forhøje eller nedsætte med 0,85 Øre pr. Time for mandlige, 0,55 Øre pr. Time for kvindelige og 0,35 Øre pr. Time for unge Arbejdere; dog er Tillægene at betragte som Dyrtdstillæg, saaledes at Lønningerne ikke kan gaa ned under de ved Overenskomstens Afslutning gældende Satser. Reguleringerne skal kun finde Sted, dersom Pristallet er mindst 3 Points højere eller lavere end det Pristal, der var gældende, da Lønningerne

gerne sidst blev reguleret, og skulde første Gang foretages efter Oktober Pristallet, som blev 190, hvilket for de fleste Fags Vedkommende svarer til en Stigning paa 6 Points, siden den gældende Overenskomst blev indgaaet.

Herefter kan man saaledes regne med en Lønstigning paa 3—4 pCt. ved Reguleringen efter Oktober Pristallet.

Handel og Samfærdsel.

Værdien af Landets Specialindførsel kan for 1939 antages at ville blive ca. 105 Mill. Kr. større end i 1938, medens Udførselsværdien kun vil stige med ca. 35 Mill. Kr. Merindførselen vil saaledes blive ca. 70 Mill. Kr. større end Aaret forud, i alt ca. 160 Mill. Kr. Ved Bedømmelsen af dette Tal maa dog tages i Betragtning, at der i Transitomsætningen har været et betydeligt Udførselsoverskud, der efter de foreløbige

Værdien af Vareomsætningen med Udlandet
Januar 1938—November 1939

	Indførsel		Udførsel		Merindførsel	
	1939	1938	1939	1938	1939	1938
Specialhandelen	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Januar	135,5	152,6	117,4	118,8	18,1	33,8
Februar	123,3	123,0	121,5	111,9	1,8	11,1
Marts	146,1	154,3	130,9	129,9	15,2	24,4
April	114,5	117,2	132,4	123,5	÷ 17,9	÷ 6,3
Maj	147,7	115,5	130,3	123,5	17,4	÷ 8,0
Juni	146,6	121,3	130,7	135,8	15,9	÷ 14,5
Juli	143,5	136,8	138,4	138,9	5,1	÷ 2,1
August	171,7	127,6	131,7	125,3	40,0	2,3
September	124,3	148,5	148,0	139,9	÷ 23,7	8,6
Oktober	143,8	152,4	118,5	132,0	25,3	20,4
November	177,2	150,5	136,0	123,4	41,2	27,1
Januar—Novbr.	1574,2	1499,7	1435,8	1402,9	138,4	96,8
December	—	125,6	—	132,0	—	÷ 6,4
I alt ...	—	1625,3	—	1534,9	—	90,4

Opgørelser kan anslaaes til 12—13 Mill. Kr., d.v.s. omtrent samme Beløb som i 1938.

Hovedparten af Merindførselen er fremkommet i Aarets sidste Halvdel, i nogen Grad fordi Udførselen i Oktober var særlig lille, men navnlig fordi Priserne paa de indførte Varer i de sidste Maaneder er steget langt stærkere end for Eksportvarerne. Dette hænger for en stor Del sammen med, at Indførselsværdien opgives cif og Udførselsværdien fob dansk Grænse,

saaledes at de stærke Stigninger i Omkostningerne til Fragt, Forsikring m. v. paavirke Indførselens Værdi, men ikke Udførselens. Foretagne Beregninger viser, at de i September—November indførte Varer har kostet Landet ca. 37 Mill. Kr. mere, end de vilde have kostet, dersom Priserne i 1938 havde været gældende ogsaa i 1939. Det maa herved tages i Betragtning, at de efter Handelsstatistiken beregnede Gennemsnitspriser paa Grund af gamle Kontraktforhold ikke vil stige saa hurtigt som de Priser, der gælder i det fri Marked. Efter de Prisstigninger at dømme, der er konstateret ved Beregningen af Engrospristallet, skulde Importværdien være steget langt stærkere, end Tilfældet har været, saaledes at der formentlig vil kunne ventes en stærkere Stigning i den gennemsnitlige Importværdi i de nærmeste Maaneder.

For Aaret som Helhed har Forskydningen i det indførte Kvantum næppe været særlig stor, idet ganske vist som tidligere omtalt de fleste Raavarer til Landbruget er gaaet stærkt tilbage, og det samme er Tilfældet med Raavarer til Olieindustrien, men til Gengæld er mange andre Varer steget. Dette gælder især Raa- og Hjælpestoffer til Industrien, f. Eks. Brændsel, Jern og Metaller samt Varer heraf, Maskiner, Træ, Papir, Kemikalier, Garn, Mineraler og mange andre Varer. Hovedparten af denne Stigning fandt imidlertid Sted i Aarets første 8 Maaneder, medens der synes at have været nogen Tilbagegang i Indførselens Kvantum i Maanederne September og Oktober og en mindre Fremgang i November. Forskydningerne er dog meget uensartede for de enkelte Varer i de tre Krigsmaaneder, og det er ikke faa Varer, der er steget ret betydeligt i denne Periode i Forhold til samme Tidsrum i 1938. Nævnes kan f. Eks. Tømmer, Papirmasse, Avispapir, Læder og Skind, Linoleum, Asfalt og Kogsalt. Til Gengæld er der en ret stærk Nedgang i Indførselen af Hvede og Rug, Kaffe, Raatobak, Oliefrø, Kvæghuder, Bomuld samt forskellige Metaller. Af Jern er der indført omtrent lige saa meget i de 3 Maaneder som Aaret før, og det samme er Tilfældet for en Række Tekstilvarer. For Udførselens Vedkommende er det tidligere omtalt, at der af de fleste Landbrugsvarer (bortset fra Smør, Fedt og Korn) er eksporteret større Mængder i 1939 end forrige Aar; det er ligeledes foran omtalt, at Industrieksporten er gaaet noget tilbage.

Medens man med Hensyn til Udførselens Fordeling paa Varegrupper skal henvise til de foregaaende Afsnit om Landbruget og Industrien, skal følgende meddeles vedrørende Indførselens Sammensætning efter

Varernes Anvendelse og Bearbejdsgrad i Maanederne Januar—November.

	Specialindførselen fordelt efter Varernes Bearbejdsgrad Jan.-Novbr.	
	1939 Mill. Kr.	1938 Mill. Kr.
Raastoffer	402	433
Mindre bearbejdede Varer	602	561
Mere bearbejdede Varer	570	506
I alt...	1 574	1 500

Indførselsværdien for Raastoffer er faldet med 31 Mill. Kr., medens Indførselen af mere bearbejdede Varer er steget med 64 Mill. Kr. og af mindre bearbejdede Varer med 41 Mill. Kr.

	Indførselens Fordeling efter Varernes Anvendelse Jan.-Novbr.	
	1939 Mill. Kr.	1938 Mill. Kr.
Produktionsmidler:		
til Nærings- og Nydelsesmiddelproduktionen	81	102
- Landbrugsproduktionen	167	225
- Industriproduktion og Handel	619	515
Animalske og vegetabiliske Olier og Raastoffer dertil	72	94
Brændselsstoffer o. l., Smøreolier	268	223
I alt Raa- og Hjælpestoffer til Produktionen	1 207	1 159
Fast Kapital (Maskiner m. v.)	132	121
Forbrugsvarer:		
Nærings- og Nydelsesmidler	53	54
Andre Forbrugsvarer	182	166
Tilsammen...	1 574	1 500

Den samlede Værdi af Raavarer m. v. til Industrien er steget med 61 Mill. Kr., til Trods for at Nærings- og Nydelsesmiddelindustrien især som Følge af mindre Indførsel af Korn til Formaling har indført for 21 Mill. Kr. mindre og Olieindustrien for 22 Mill. Kr. mindre end Aaret forud. Indførselen til den øvrige Industri er saaledes steget med 104 Mill. Kr. eller op imod 20 pCt., hvortil kommer en Stigning i Indførselen af Brændselsstoffer, Smøreolier o. l. paa 45 Mill. Kr. Ogsaa Indførselen af Maskiner og Redskaber m. m. er steget, om end ikke saa stærkt som de øvrige Varer. Det er tidligere omtalt, at Stigningen i Raavareimporten delvis skyldes de sidste Maaneders Prisstigning, og desuden for mange Varers Vedkommende hænger sammen med en stærk Forøgelse af de indførte Varemængder, dels som Følge af den større Produktion og dels ogsaa som Følge af Beredskabskøb. For Brændselsgruppens Vedkommende skal for

hele Aaret og for Aarets sidste fire Maaneder anføres følgende Tal til Sammenligning med forrige Aar.

Det ses heraf, at der har fundet en betydelig Stigning Sted i Indførselen af Kul og Koks m. v., og at ogsaa Importen af Brændselolie og Smøreolie har været større i 1939 end Aaret før. Derimod har Indførselen af Belysningspetroleum været noget mindre i

Specialindførsel	1939				1938			
	Hele Aaret		Heraf Sept.—Decbr.		Hele Aaret		Heraf Sept.—Decbr.	
	Mill. kg	Mill. Kr.	Mill. kg	Mill. Kr.	Mill. kg	Mill. Kr.	Mill. kg	Mill. Kr.
Kul	4246	128,7	1373	57,0	3855	97,1	1440	36,1
Koks og Cinders .	1497	64,7	514	27,7	1388	53,4	673	26,0
Briketter	237	6,4	132	3,7	153	4,3	54	1,5
Benzin	338	40,8	109	16,6	336	38,1	101	10,8
Brændselolie ...	389	25,6	110	9,7	369	24,8	100	5,9
Belysn.petroleum.	102	9,8	37	4,7	116	11,0	40	3,3
Smøreolie	35	8,6	12	3,7	27	7,1	9	2,6

1939 end i 1938. Tallene viser endvidere, at Priserne for de fleste af Varerne er steget, idet Indførselsværdierne er forøget mere, end Stigningen i Mængderne kan begrunde.

Varer som Fisk, Frugt o. l., der i ubearbejdet Stand indgaar i Forbruget, er i Oversigten optaget som Forbrugsvarer under Gruppen Nærings- og Nydelsesmidler. Indførselsværdien for disse Varer var i 1939 omtrent uforandret i Forhold til forrige Aar, og det samme gælder om bearbejdede Nærings- og Nydelsesmidler. Derimod er andre Forbrugsvarer steget omkring 10 pCt., og af denne Gruppe Varer indførtes i Maanederne Januar—November 1939 for 182 Mill. Kr.

Til Belysning af Samhandelsforholdet med de forskellige Lande anføres nedenstaaende Oversigt over Maanederne Januar—November 1938 og 1939, der viser en betydelig Stigning i Omsætningen med Tyskland, idet Indførselen fra dette Land er forøget med 59 Mill. Kr., og Udførselen med 55 Mill. Kr. I Forhold til hele Indførselen udgør Tysklands Andel nu 27 pCt. og i Forhold til Udførselen godt 23 pCt. Stigningen i Indførselen fra Tyskland skyldes især, at Jernimporten er forøget med 20 Mill. Kr. og Jernvarer, Maskiner og lignende Varer med et omtrent lige saa stort Beløb. Endvidere er Indførselen af Tekstilvarer steget en Del og det samme gælder Farvestoffer og Kemikalier, idet dog Gødningstoffer er gaaet 7 Mill. Kr. tilbage. Tilbagegang har endvidere fundet Sted for Korn og Foderstoffer, men Indførselen af disse Varer fra Tyskland er ikke af større Betydning. Stig-

ningen i Udførselen til Tyskland falder paa en lang Række Varer.

Indførselen fra Storbritannien er ogsaa steget, nemlig med 11 Mill. Kr., hvorimod Udførselen er faldet med 28 Mill. Kr. Omsætningen med Storbritannien er dog stadig større end med noget andet Land, og den udgør ca. $\frac{1}{3}$ af hele Indførselen og over Halvdelen af Udførselen.

Januar—November	1939				1938			
	Indførsel		Udførsel		Indførsel		Udførsel	
	Mill. Kr.	pCt.	Mill. Kr.	pCt.	Mill. Kr.	pCt.	Mill. Kr.	pCt.
Tyskland og								
Østrig	428	27,2	335	23,3	369	24,6	280	20,0
Storbritannien	533	33,9	752	52,4	522	34,8	780	55,6
Norge	35	2,2	52	3,6	38	2,5	38	2,7
Sverige	117	7,4	68	4,7	97	6,5	70	5,0
Island	5	0,3	7	0,5	4	0,3	5	0,4
Finland	31	2,0	19	1,3	28	1,9	23	1,6
U. S. S. R.	12	0,8	1	0,1	21	1,4	1	0,1
Polen og								
Danzig	14	0,9	16	1,1	15	1,0	10	0,7
Holland	55	3,5	28	1,9	58	3,9	24	1,7
Belgien-								
Luxemborg .	36	2,3	20	1,4	33	2,2	20	1,4
Frankrig	26	1,6	15	1,0	18	1,2	21	1,5
Spanien	1	0,1	1	0,1	1	0,1	—	—
Italien	12	0,8	10	0,7	14	0,9	6	0,4
Schweiz	18	1,1	17	1,2	19	1,3	10	0,7
Tjekkosllovakiet ...	5	0,3	4	0,3	9	0,6	3	0,2
U. S. A.	102	6,5	20	1,4	118	7,8	16	1,2
Brasilien	22	1,4	4	0,3	18	1,2	6	0,4
Argentina ...	19	1,2	3	0,2	15	1,0	4	0,3
Andre Lande.	103	6,5	64	4,5	103	6,8	86	6,1
I alt	1574	100,0	1436	100,0	1500	100,0	1403	100,0

Stigningen i Indførselen fra Storbritannien skyldes især, at Kul- og Koksimporten er forøget med 44 Mill. Kr., ligesom ogsaa Tekstilvarer er forøget en Del; naar den samlede Stigning ikke er blevet større end 11 Mill. Kr., er Grunden navnlig, at der paa tre Punkter har fundet en betydelig Tilbagegang Sted, nemlig for Oliefrø m. v. (19 Mill. Kr.), Mineralske Olier (16 Mill. Kr.) og Skibe (8 Mill. Kr.). Tilbagegangen i Udførselen til Storbritannien skyldes navnlig mindre Udførsel af Smør (27 Mill. Kr.) og Æg (5 Mill. Kr.). Desuden er Byggesporten formindsket med 5 Mill. Kr., Sukkeresporten med 3 Mill. Kr., og flere andre Varegrupper viser lignende Tilbagegang.

Omsætningen med de fleste øvrige Lande er af forholdsvis mindre Betydning, og kun for Sveriges og U. S. A.'s Vedkommende var Indførselens Værdi i de første 11 Maaneder af 1939 større end 100 Mill. Kr.

nemlig henholdsvis 117 og 102 Mill. Kr. Dette betyder for Sveriges Vedkommende en Stigning paa 20 Mill. Kr., der især skyldes, at Indførselen af Træ er forøget med 11 Mill. Kr. og af Papir med ca. 3 Mill. Kr.

Indførselen fra U. S. A. er derimod gaaet 16 Mill. Kr. tilbage, hvilket skyldes, at Kornimporten fra dette Land er formindsket med 33 Mill. Kr. og Foderstofimporten med 8 Mill. Kr., medens Indførselen af Brændselolier til Gengæld er steget med 12 Mill. Kr. og en Række andre Varer ogsaa opviser ret betydelige Stigninger.

For de fleste øvrige Lande er Indførselsværdien saa lille, at selv ret stærke procentvise Forskydninger i Almindelighed ikke er af større Betydning. Nævnes kan det dog, at Indførselen fra U. S. S. R. er gaaet tilbage fra 21 Mill. Kr. til 12 Mill. Kr., væsentligst som Følge af mindre Indkøb af Foderstoffer og Korn, og at Indførselen fra Frankrig er steget med 8 Mill. Kr., især paa Grund af større Import af Foderstoffer og Jern.

For Udførselens Vedkommende er Tallene til andre Lande end Tyskland og Storbritannien i det store og hele af forholdsvis underordnet Størrelse, idet de nævnte Lande tilsammen aftager over 75 pCt. af de nævnte Varer. Medens Udførselen til de to Hovedaftagere i overvejende Grad bestaar af Landbrugsvarer, er Størstedelen af Udførselen til de fleste andre Lande Industrivarer o. l., og de Svingninger, der fra Aar til Aar foregaar i Udførselen til disse Lande, kan som oftest henføres til Afsætning af Skibe og Maskin anlæg eller lignende Varer i større Enheder. Dette er saaledes i 1939 Tilfældet for Norges Vedkommende, idet 10 Mill. Kr. af en samlet Stigning paa 14 Mill. kan henføres til Gruppen Transportmidler, og det gælder ogsaa Stigningen i Udførselen til Polen og Danzig, Holland og U. S. A. samt Nedgangen i Udførselen til Frankrig, Rumænien og Chile.

For Detailhandelens Vedkommende synes foreliggende spredte Oplysninger, navnlig for Hovedstaden, at tyde paa, at Omsætningen i den første Del af Aaret indtil Juli-August som Helhed kun laa en Ubetrydelighed over de tilsvarende Maaneder Aaret forud, medens den sidste Del af Aaret laa betydelig højere. Særlig i September Maaned og for nogle Brancher tillige Oktober Maaned kan Omsætningen antages at have været væsentlig højere end i det foregaaende Aar.

For den egentlige Næringsmiddelbranche er Variationen forholdsvis mindst, men Omsætningen laa dog i September maaske 10—15 pCt. højere end i Sep-

tember Maaned 1938, medens Oktober og November kun laa nogle faa Procent højere.

Beklædnings- og øvrige Tekstilbrancher var i September 50—75 pCt. højere og i Oktober og November stadig 15—20 pCt. højere end i 1938, ligesom Møbelbranchen og anden Boligmontering laa paa omtrent samme Niveau. Skotøjsbranchen viste omkring en Fordobling af Omsætningen i September, men har i de sidste Maaneder haft væsentlig lavere Omsætning.

Af det meget ufuldstændige Materiale, der foreligger, faar man det Indtryk, at den stærkt forøgede Omsætning i de første Efteraarsmaaneder — naar bortses fra den egentlige Hamstring, der kun falder paa nogle ganske specielle Varegrupper — i særlig Grad omfatter de almindelige Nødvendighedsvarer: Beklædning, Skotøj, Boligudstyr m. v. og i mindre Grad mode- og luksusprægede Artikler.

I mange Brancher har Omsætningen i de sidste af Aarets Maaneder kun været nogle faa Procent højere end i Fjor, særlig naar samtidig Prisstigningen tages i Betragtning.

Trafikken over danske Havne, saaledes som den kommer til Udtryk i Godsomsætningen, har været ca. 8 pCt. større i de første tre Kvartaler af 1939 end i det tilsvarende Tidsrum i det foregaaende Aar. Opgangen falder baade paa den indenlandske Trafik og paa Omsætningen med Udlandet, som dog kun viser Stigning for den indgaaende Fart. Tilsvarende Oplysninger for Aarets sidste Kvartal foreligger endnu ikke.

Til Belysning af Handelsflaadens samlede Fragtfart i det forløbne Aar skal følgende anføres.

Den udelukkende med Maskinkraft drevne Tonnage for Last- og Passagerskibe under private Rederier maalte ved Begyndelsen af 1939 1087000 Reg. T. br.; Flaaden blev i Aarets Løb forøget med 54000 Reg. T. bygget paa danske Værfter og med 9000 Reg. T. hovedsagelig ikke-nybygget Tonnage, som indkøbtes i Udlandet. Salgene til Udlandet androg 31000 Reg. T., som indbragte ca. 5 Mill. Kr., og ved Forlis er afgaaet 29000 Reg. T. Den samlede Tilgang andrager derefter ca. 63000 Reg. T. og Afgangen ca. 60000 Reg. T., saaledes at Flaaden ved Aarets Udgang var ca. 3000 Reg. T. større end ved dets Begyndelse. Angaaende Tonnagesalget til Udlandet maa bemærkes, at det som sædvanligt overvejende bestaar af helt eller omtrent udtjente Skibe.

Ligesom i de nærmest foregaaende Aar er der ogsaa i 1939 kun bygget enkelte Sejlmotorskibe til

Fragtbrug, medens der er indført et Antal gamle Fartøjer. Endvidere byggedes 45 Fiskerfartøjer til danske Ejere, og til Staten byggedes dels en Færge paa 2942 Reg. T., dels et Lods fartøj paa 84 Reg. T.

Til Belysning af Fragtfartens Forhold i 1939 anføres nedenstaaende Oversigt over Fragtratetallet, oplagt Tonnage og Tonnage i Fart.

Fragtratetallet, som efter en svag Nedgang i Aarets første Maaneder naaede sit Minimum, 122, i April, steg derefter langsomt i de følgende Maaneder indtil August, da det udgjorde 134. Efter Krigens Udbrud indtraadte der en pludselig og voldsom Opgang, til 295 i September, 367 i Oktober, 375 i November og 405 i December. Herved bør det dog tages i Betragtning, at de foreliggende Oplysninger om Fragtraterne efter Krigens Udbrud ikke er af samme Ensartethed og Sikkerhed som tidligere, og at det beregnede Indeks for de sidste Maaneder derfor kun med Tilnærmelse kan tages som Udtryk for Fragtniveauets Højde. Aarets Gennemsnit ligger herefter godt 60 pCt. højere end i 1938.

	Fragtratetotal		Oplægning af Tonnage ¹⁾		Tonnage i Fart ¹⁾	
	1935 = 100		1000 R. T. br.		1000 R. T. br.	
	1939	1938	1939	1938	1939	1938
Januar	125	137	37	22	1 058	1 022
Februar	123	130	56	33	1 042	1 027
Marts	123	126	46	45	1 051	1 017
April	122	125	24	40	1 065	1 024
Maj	128	123	14	43	1 080	1 019
Juni	128	123	10	47	1 086	1 024
Juli	129	123	8	63	1 089	1 001
August	134	125	7	57	1 089	1 007
September	295	128	18	34	1 094	1 030
Oktober	367	128	24	16	1 091	1 066
November	375	127	24	13	1 073	1 068
December	405	127	29	31	1 060	1 056
Gsntl.						
Hele Aaret	204	127	25	37	1 073	1 030

¹⁾ Ved Maanedens Udgang.

Den i Oversigten anførte faktisk beskæftigede Tonnagemængde pr. Maaned, som er beregnet paa Grundlag af den ved hver Maanedes Udgang eksisterende Tonnage med Fradrag af oplagte Skibe, var efter det anførte i Gennemsnit for hele Aaret 4 pCt. større end i 1938 (1 073 000 mod 1 030 000 Reg. T.)

Størrelsen af Handelsflaadens Fragtindtægt i 1939 kan ganske skønsmæssigt anslaaes i Forhold til det foregaaende Aar ved Hjælp af Fragtratetallet og Tonnagen i Fart, men det vil fremgaa af det foran anførte, at Beregningens Resultater i Aar maa gives med det

største Forbehold. Efter de anførte Oplysninger er Fragtratetallet steget med godt 60 pCt. og Tonnagen i Fart med godt 4 pCt. Efter en skønsmæssig Beregning med Udgangspunkt heri og under Hensyntagen til Forsinkelser m. m. og til, at der ifølge indhentede Oplysninger gælder særlige Forhold for Rutefarten, kan det indtjente Fragteløb, der i 1938 udgjorde 277 Mill. Kr., maaske anslaaes til at være henved 400 Mill. Kr. i 1939. Disse Tal omfatter Damp- og Motorskibe i udenlandsk Fart. Sejlmotorskibe og Sejlskibe har antagelig indtjent et Par Mill. Kr. i udenlandsk Fragt. Fragten i indenrigs Fart kendes ikke, men det ses af de transporterede Godsmængder, at Smaaskibsfartens Beskæftigelse har været lidt større end i det foregaaende Aar.

Statsbanernes Godsbeholdning var i hele Aaret 1939 noget større end i 1938, jfr. nedenstaaende Oversigt over Antallet af kørte Godsvognakselkilometer, der viser en særlig stærk Stigning i Aarets sidste Maaneder, formentlig navnlig paa Grund af Benzinstriktionerne.

	Mill. Godsvognakselkilometer gnsst. pr. Maaned	
	1939	1938
Januar Kvartal	22,7	21,3
April	24,7	23,4
Juli	26,8	25,1
Oktober—November	29,6	24,1

I Overensstemmelse hermed var Statsbanernes Indtægt af Godsbeholdningen ogsaa gennem hele Aaret 1939 større end i de tilsvarende Kvartaler Aaret før, jfr. nedenstaaende Oversigt. Ogsaa Indtægten af Personbefordringen var større i 1939 end i 1938; saavel for Gods- som for Personbefordring var Stigningen i Indtægt, sammenlignet med det foregaaende Aar, forholdsvis størst i Aarets sidste Maaneder.

Post- og Telegrafvæsenet havde, som det fremgaa af Oversigten, lidt større Indtægter i 1939 end i 1938.

	Statsbanernes samt Post- og Telegrafvæsenets Driftsindtægter				
	Januar Kvartal Mill. Kr.	April Kvartal Mill. Kr.	Juli Kvartal Mill. Kr.	Oktober—November Mill. Kr.	
Personbefordring	1939	12,6	17,7	22,9	9,6
	1938	12,4	17,6	22,3	8,9
Gods-, Kreatur- og Postbefordring	1939	12,6	13,0	15,2	11,6
	1938	11,9	12,6	13,6	8,8
Andre Driftsindtægter	1939	2,1	1,7	1,6	1,1
	1938	2,8	1,6	1,6	1,0
Tilsammen	1939	27,3	32,4	39,7	22,3
	1938	27,1	31,8	37,5	18,7
Post- og Telegrafvæsenet	1939	20,4	18,7	19,3	13,8
	1938	19,1	18,0	18,2	13,2

Netto-Toldindtægterne var i hele Aaret højere end Aaret før, jfr. nedenstaaende Oversigt.

	Netto-Toldindtægter		
	1939 Mill. Kr.	1938 Mill. Kr.	Stigning pCt.
Januar Kvartal.....	29,8	27,8	7,2
April —	28,7	26,8	7,1
Juli —	31,6	27,7	14,1
Oktober —	33,4	32,1	4,0
Aaret...	123,5	114,4	8,0

Endelig skal anføres nedenstaaende Oversigt over Antallet af Fallitter og Tvangsauktioner i 1939 og 1938. For Aaret som Helhed var Tallene væsentlig mindre i 1939 end i 1938 saavel for Fallitter og

	Fallit- erklærin- ger		Begærin- ger om Tvangs- akkord		Tvangsauktioner			
					I alt		Heraf Landejen- domme	
	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938
1. Kvartal....	65	92	7	14	466	619	90	127
2. —	64	82	8	5	403	501	86	121
3. —	55	60	5	19	433	531	94	80
4. —	64	62	5	6	439	444	91	107
Hele Aaret...	248	296	25	44	1741	2095	361	435

Tvangsakkorder som for Tvangsauktioner, derunder ogsaa for Landejendomme. Nedgangen falder dog hovedsagelig paa Aarets første tre Kvartaler.

Sammenfatning.

Saaledes som de økonomiske Betingelser formede sig for det danske Samfund i det forløbne Aar, er de vanskelige at karakterisere. Dette skyldes ikke blot, at Krigens Udbrud naturligvis paa mange Omraader maatte medføre andre Tilstande end i Aarets første otte Maaneder, men det skyldes navnlig, at to af de tungest vejende Ændringer, nemlig Forskydninger i Betalingsforholdet overfor Udlandet og den udskudte Indførsel af Landbrugets Raavarer, først i den kommende Tid fuldt ud vil komme til at vise deres Virkninger.

Som det nemlig fremgaar af de foregaaende Oversigter, medførte ganske vist de nævnte Forskydninger i Kreditvilkaarene ved Indførsel fra Udlandet, at Kravene om fremmed Valuta voksede stærkt, medens paa den anden Side Indførselen af Korn og Foderstoffer i Aarets sidste fire Maaneder laa betydeligt under de sædvanlige og for Produktionens Opretholdelse i den kommende Tid

nødvendige Mængder. De Merbeløb i fremmed Valuta, der er medgaaet til hurtigere Betaling end normalt eller til Forudbetaling, skulde i nogen Grad have medvirket til Forbedring af Kapitalbalancen overfor Udlandet, naar denne opgøres ved Aarets Udgang, og desuden lette Kravene om Valuta, hvis mere normale Betalingsvilkaar senere maatte kunne opnaas. Men hvorledes dette Forhold kommer til at veje overfor Indførselen af Korn- og Foderstoffer, afhænger naturligvis af, hvor store Mængder af disse Varer, det bliver muligt at faa hjemført, og af den kommende Prisdudvikling.

Iøvrigt har Pengemarkedet i det forløbne Aar foruden af Stramningen i Valutasituationen været præget af det stærkt forøgede Seddelomløb. En Del af Sedlerne maa antages at være hengemt og vender vel efterhaanden tilbage til Pengeinstitutionerne, og prishævende Virkninger af den forøgede Seddelmængde maa derfor antages at være tilsvarende begrænset. Desuden er Seddelførøgelsen betinget af større Udlaan fra Nationalbanken, der saaledes, efterhaanden som Forholdene tillader det, vil kunne trække Sedlerne ind igen. Men det indebærer naturligvis altid en Mulighed for forøgede eller fremskyndede Køb, naar Indskyderne i en urolig Tid trækker paa Konti, der i væsentligt Omfang har Formuekarakter, eller naar Ejere af Værdipapirer realiserer disse.

Prisstigningen har i de sidste Maaneder af 1939 været af betydeligt Omfang, saaledes som det her i Landet, hvor indførte Varer direkte og indirekte udgør en meget stor Del af Forbruget, uundgaaeligt maa blive Tilfældet, naar saa stor Risiko og saa stærkt stigende Omkostninger knytter sig til Tilførselen udefra, som Tilfældet har været. Egentlig Varemangel synes de anførte Oplysninger ikke at give Udtryk for, og Prisstigningen i Detailhandelen er da overvejende begrundet i de højere Engrospriser, som Prisstigningen ude og de højere Tilførselsomkostninger betinger, og desuden i Købernes mindre Paapasselighed overfor Prisen paa Varer, de er ivrige efter at sikre sig. Alleerede indtraadte Stigninger i mange Forretningsfolks, Funktionærers og Arbejdernes Lønninger bidrager naturligvis til at styrke Efterspørgselen.

Baade Handelens og Industriens erhvervsmæssige Betingelser har i Efteraarsmaanederne været præget af de her nævnte Forhold, og Omsætningen og Produktionen har derfor ogsaa paa flere Omraader været stigende, selv om der paa enkelte Omraader, navnlig indenfor Industrien, har været en betydelig Tilbage-

gang, fremkaldt af Tilførselsvanskeligheder for Raa-varer (Olieindustrien) eller Restriktioner (Benzinordningens Virkning paa Automobilindustrien m. v.). Som Helhed var Beskæftigelsen ved Aarets Udgang dog lidt højere end for et Aar siden.

For Landbrugserhvervets Vedkommende maatte det Fald i £'s internationale Værdi, der indtraadte ved Krigsudbrudet, medføre en Forringelse af Forholdene, naar de engelske Maksimalprisfastsættelser umuliggjorde en tilsvarende Forhøjelse af de forædlede Landbrugsvarers Salgspriser, og naar Priserne paa Raa-varerne samtidig steg i betydeligt Omfang. Der blev derfor ved Lov af 10. November 1939 ydet Landbruget et Tilskud af Statskassen til Hjælp til Udliggning af det opstaaede Misforhold, og ved Forhandlinger i England opnaaedes der nogen Forbedring af Priserne. Naar Landbrugserhvervet tages som en Helhed, f. Eks. saaledes som Tilfældet er i Det landøkonomiske Driftsbureaus Opgørelser over Erhvervets Rentabilitet, vil de i Øjeblikket tilstedeværende Prisrelationer næppe være helt utilfredsstillende, men dette udelukker ikke, at enkelte Grene af Driften er urentable. Dertil kommer, at med de tilsyneladende stadig stigende Priser paa Landbrugets Raastoffer og med Usikkerheden over de fremtidige Tilførslers Tilstrækkelighed, vil der foreligge en Række Momenter, der maa medføre en ikke ringe Uvished overfor den

kommende Tid og en deraf følgende Tilbøjelighed til at sikre sig paa saa mange Omraader og i saa stort Omfang, som det efter de foreliggende Forhold er muligt.

Fiskeriet har med de farefulde Forhold paa Havet og Prisstigning paa en Række Driftsmidler haft vanskelige Forhold, men efter midlertidige Standsninger har Erhvervet dog nogenlunde kunnet opretholdes, og Udbyttet synes ikke at have været ringere end i 1938.

For Skibsfarten maatte Krigsudbrudet medføre svære Forstyrrelser, ikke blot ved Tabene af Menneskeliv og af Tonnage, men ogsaa igennem de vanskelige Dispositioner, som Fragtraternes Ændringer og de stadig skiftende Besejlingsmuligheder medførte. Der har været en betydelig Stigning i Bruttoindtægten af Fragtfarten paa Udlandet, selv om Stigningen ligger væsentligt under, hvad Opgangen i Fragtraterne direkte angiver, fordi en Del af Flaaden ikke kan udnytte det frie Markeds Rater, hvis den gaar i Rute-fart eller har været bundet til løbende Kontrakter, og fordi Sejladsen tager længere Tid end sædvanlig. Hertil kommer naturligvis, naar man vil vurdere Nettoindtægten, at alle Omkostninger er steget stærkt.

I øvrigt afhænger ikke alene Skibsfartens, men ogsaa i stort Omfang hele det øvrige Samfunds økonomiske Tilværelse af, at Transporterne over Havet til og fra Danmark i videst muligt Omfang oprettholdes.

STATISTISKE EFTERRETNINGER bestilles ligesom Departementets øvrige Værker gennem Boghandelen. Abonnement kan desuden tegnes gennem Postvæsenet. — Prisen er 10 Øre pr. Nummer eller 2 Kr. om Aaret, ekskl. Postpenge.

I Kommission hos Gyldendalske Boghandel — Nordisk Forlag.

Udgaet fra Trykkeriet den 6. Januar 1940. — Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S, København.